APEIRON

Revistă pentru inimă, minte şi suflet de mateist

Anul III Nr.7 2017

Montană.
Daniela BOŢOGAN

Sub privirea Regelui. Maria Petrescu

FOTOGRAFIA FACE CLIPA ETERNĂ

Puntea amintirilor. Maria Petrescu

APEIRON

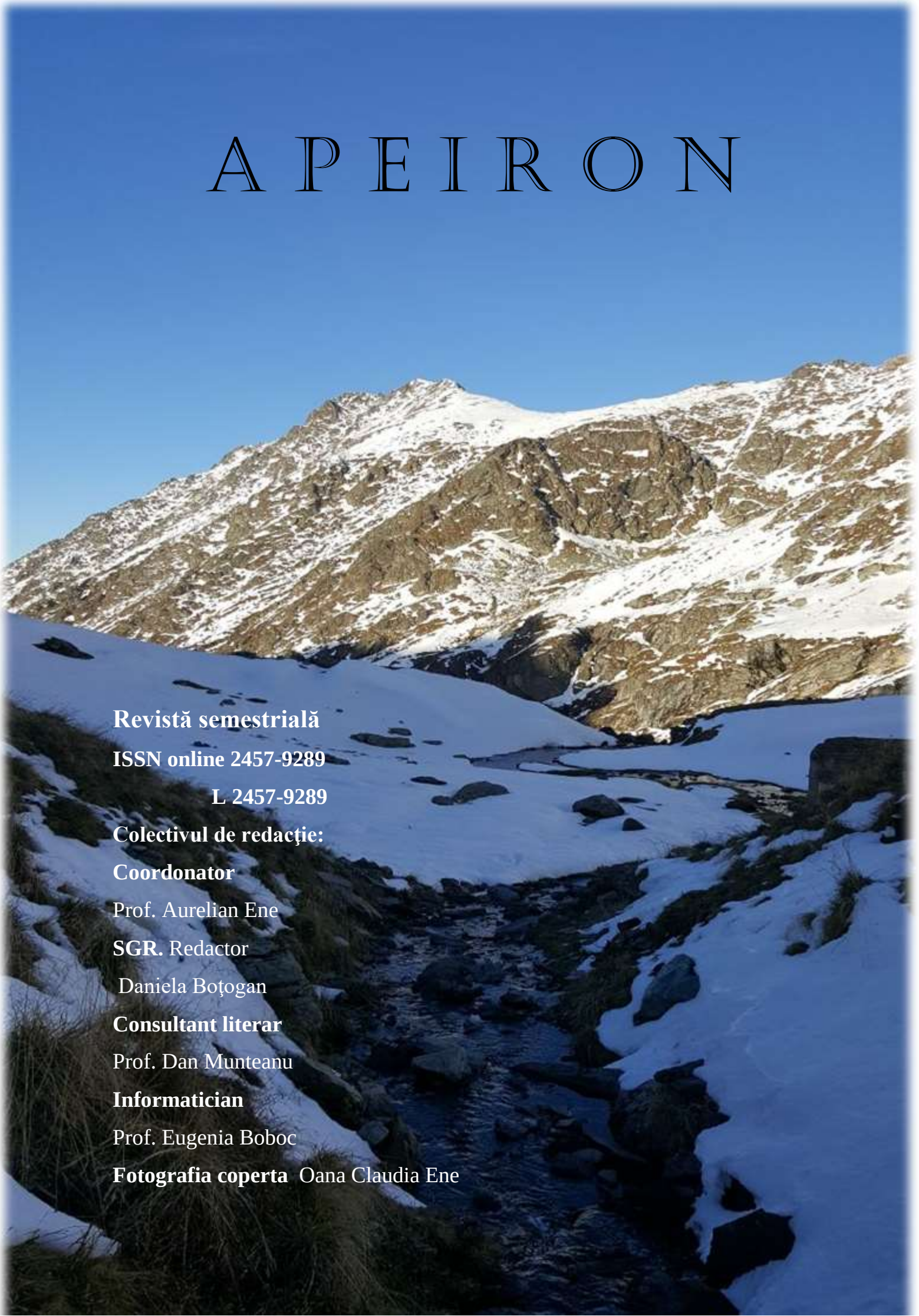

Revistă semestrială

ISSN online 2457-9289

L 2457-9289

Colectivul de redacţie:

Coordonator

Prof. Aurelian Ene

SGR. Redactor

Daniela Boţogan

Consultant literar

Prof. Dan Munteanu

Informatician

Prof. Eugenia Boboc

Fotografia coperta Oana Claudia Ene

C U P R I N S

LA MASA VERDE. Centenarul stabilirii relațiilor diplomatice între România și Japonia …….…….. pag. 3

CUTIA CU AMINTIRI. Mircea Eliade, gazetar la ”Vremea” ……. pag. 8

CUTIA CU AMINTIRI. Iedera a salvat liceul ……pag. 10

OAMENI ŞI LOCURI. Urși – sat devălmaș din Vâlcea …… pag. 12

OAMENI ŞI LOCURI. Monumentul Eroilor Aerului din Bucureşti …….……. pag. 15

D`ALE BUCUREŞTIULUI. Bucureştii copilăriei ……..……... pag. 19

CALEA CĂTRE NOI ÎNŞINE. Gândesc, deci exist ……. pag. 25

MUSIC BOX. Sing the blues …… pag. 26

CALEA CĂTRE NOI ÎNŞINE. Priveşte cerul! ……..… pag. 27

CLASSIC CARS. BMW ”Neue Klasse” …….…… pag. 31

REŢETE DIN SERTARUL BUNICII. Alivenci moldoveneşti ……..... pag. 32

La masa verde

Nicolae Xenopol (1858 – 1917)

CENTENARUL STABILIRII RELAȚIILOR DIPLOMATICE ÎNTRE ROMÂNIA ȘI JAPONIA

Deși România și Japonia sunt situate așa de departe din punct de vedere geografic, contactele dintre ele au început cu multă vreme în urmă, respectiv la sfârșitul secolului al XIX-lea. Pe măsură ce acestea acestea s-au înmulțit, cele două țări au simțit nevoia, cum este firesc, să stabilească relații diplomatice între ele.

La data de 19 noiembrie 2017 se împlinește un secol de la prezentarea de către Nicolae Xenopol a scrisorilor sale de acreditare, în calitate de Trimis Extraordinar și Ministru Plenipotențiar al României, împăratului Japoniei, Yoshihito.

Cronologic, după statele europene, SUA, Iran și Egipt, Japonia este următorul stat cu care țara noastră stabilea asemenea legături. La rândul ei, România devenea primul stat din Europa Centrală și de Est care reușea să aibă relații guvernamentale oficiale cu Imperiul Soarelui Răsare.

Primele discuții în problema stabilirii relațiilor diplomatice între cele două țări începuseră încă din iunie 1902, între șefii misiunilor diplomatice ai celor două țări de la Viena. Este relevantă în acest sens, mărturisirea pe care Makino Nobuaki, Ministrul Japoniei, o făcea atunci colegului său român, Emil Ghica - Ministrul României, respectiv că încă înainte de a-și lua în primire postul de la Viena în anul 1899, reprezentanții guvernului japonez îi vorbiseră despre dorința de a stabili relații diplomatice cu Regatul România.

Discuțiile bilaterale de la Viena s-au desfășurat cu intermitențe timp de 15 ani, fiind amânate când de partea română când de cea japoneză, din diferite motive legate de interesele și prioritățile politice ale celor două părți precum și de evoluția situației internaționale.

Intrarea României în Primul Război Mondial, în august 1916 de partea statelor Antantei, din care făcea parte și Japonia, a creat premizele reluării discuțiilor pentru stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări. De această dată, inițiativa aparține României.

Momentul ales de țara noastră pentru inițierea acestui demers este determinat de situația sa militară critică, aproape disperată în care se găsea, începând de la sfârșitul anului 1916, când pierduse aproape 2/3 din teritoriul său în fața armatelor germane și austriece iar Familia regală, Parlamentul, Guvernul, Armata și parte din populație se retrăseseră în Moldova.

Greutățile materiale cu care se confrunta țara noastră în circumstanțele menționate, dorința ei de a apela la asistența militară a Japoniei pe parcursul acestei conflagrații mondiale, iar la încheierea războiului de a primi sprijinul politic și diplomatic al acesteia în vederea atingerii obiectivelor pentru care acceptase să intre în război l-au determinat pe Primul Ministru, Ion I. C. Brătianu, să obțină aprobarea guvernului pentru

stabilirea relațiilor diplomatice cu Japonia și deschiderea unei legații a României la Tokyo.

Înainte de inițierea acestor formalități interne, premierul României l-a contactat la data de 6 mai 1917, în cursul vizitei sale la Petersburg, pe ambasadorul Japoniei din capitala Rusiei, Uchida Yasuya și i-a transmis dorința țării noastre de a stabili relații diplomatice cu Imperiul Soarelui Răsare precum și de a deschide o legație la Tokyo. A mai sugerat ca și Japonia să trimită un reprezentant diplomatic în România care i-ar fi fost de folos, a subliniat premierul român, pentru a urmări și informa despre evoluțiile militare de pe fronturile din Europa.

În vederea urgentării demersurilor pentru stabilirea relațiilor diplomatice bilaterale, Ion I. C. Brătianu a mai propus ambasadorului ca cele două părți să lase deoparte Tratatul de prietenie, comerț și navigație, pe marginea căruia începuseră negocierile de la Viena și să fie încheiată, mai întâi, o Înțelegere de genul celei folosite, deja, de Japonia și Belgia, care să permită atingerea acestui obiectiv.

Ambasadorul Uchida, care fusese, anterior, șeful misiunii japoneze de la Viena și cunoștea bine stadiul negocierilor dintre cele două țări, a informat guvernul nipon, pledând pentru ca acesta să dea un răspuns pozitiv solicitării primite din partea României.

Într-adevăr, la 19 mai 1917, Ministerul Afacerilor Externe de la Tokyo îl instructează pe ambasador să comunice părții române că Japonia nu are obiecții față de stabilirea relațiilor diplomatice cu România, înainte de semnarea Tratatului avut în vedere, inițial, de cele două țări.

Trebuie menționat că ambasadorul Uchida- bun cunoscător al situației politice din Europa, inclusiv al relațiilor țării noastre cu Marile Puteri din Antantă- va juca un rol important în a convinge autoritățile de la Tokyo să accepte Trimisul diplomatic al țării noastre, înaintea semnării prealabile a unui document, așa cum cerea practica japoneză. Astfel, în corespondența sa cu ministrul de Externe al Japoniei, Motono Ichiro, ambasadorul pleda pentru acceptarea cererii țării noastre, având în vedere atitudinea de simpatie a Puterilor Aliate față de situația dificilă în care se afla România. De asemenea, pentru că aceasta a acceptat să primească pe lângă Marele Cartier General al armatei sale o Misiune militară de observatori japonezi precum și pentru aprecierea de care se va bucura Japonia la viitoarea Conferință de Pace, pentru gestul său față de țara noastră.

El își exprimă convingerea că după sosirea la Tokyo a Trimisului diplomatic al României se va putea semna un document mai simplu, cum ar fi o Declarație a celor două părți care să asigure și baza juridică corespunzătoare.

În urma răspunsului guvernului japonez, partea română urgentează îndeplinirea formalităților interne necesare stabilirii relațiilor diplomatice cu Japonia. Astfel, Consiliul de Miniștri aprobă, la 6 august 1917, înființarea legației țării noastre la Tokyo. De asemenea, îl propune pe Nicolae Xenopol în calitate de Trimis Extraordinar și Ministru Plenipotențiar în Japonia. În continuare, la 24 august 1917, Ministerul Afacerilor Străine cere prin Ambasada Japoniei la Petrograd Agrementul pentru diplomatul român. Decretul pentru numirea sa oficială a fost semnat de către regele Ferdinand la 26 septembrie 1917. Acest document reprezenta, de fapt, Deplinele puteri pentru semnarea documentului menționat mai sus.

În legătură cu numirea lui Nicolae Xenopol- fratele cunoscutului istoric Alexandru Xenopol- cred că autoritățile române au făcut o alegere potrivită pentru o misiune atât de importantă pentru țara noastră, în condițiile istorice de-atunci.

El avea o pregătire temeinică, în special economică. Acesta deținuse funcția de ministru secretar de stat în Ministerul Industriei și Comerțului, în perioada 1912-1913, în guvernul condus de Titu Maiorescu. Era autorul unor lucrări apreciate din domeniul economic. A întemeiat revista ”*Mişcarea economică*”, în limba franceză, care a apărut din 1904 până în 1915. Totodată, el era și un cunoscut jurist, fiind membru al Baroului de avocați din București. În tinerețe a publicat versuri și proză, inclusiv la ”*Convorbiri Literare*”. De asemenea, fusese director al unor ziare precum ”*Românul*”, ”*Voința Națională*”.

Ca om politic Nicolae Xenopol era senator și membru al Partidului Conservator-Democrat condus de Take Ionescu, prieten apropiat al său, cel care insistase mult să accepte misiunea în Japonia.

Nicolae Xenopol pleacă, de la Iași spre Japonia, la sfârșitul lunii septembrie 1917. Suita sa era foarte redusă, alcătuită numai din soție, Felicia Xenopol și un secretar particular, locotenentul în rezervă, Alexandru Bianu. Pentru început, călătoria se face cu trenul, prin Odesa până la Petrograd. Aici îl întâlnește pe ambasadorul Uchida cu care discută, în principal, chestiuni legate de viitoarea sa misiune și relațiile româno-japoneze, situația din Rusia și Europa. Nicolae Xenopol îi face o impresie bună ambasadorului japonez, care comunică, ulterior la Tokyo, că Trimisul diplomatic al României este un om capabil și are o fire liniștită.

În timpul așteptării, la Petrograd, a Agrementului din partea guvernului japonez, ajung de la Iași și Scrisorile de acreditare a diplomatului nostru, care fuseseră semnate, între timp, de către regele Ferdinand, la 9 octombrie 1917. La puțin timp, Nicolae Xenopol primește și Agrementul pe care guvernul Japoniei i-l acordase la data de 5 octombrie 1917.

Pentru a nu fi blocat la Petrograd, ca urmare a evoluțiilor politice imprevizibile și a tulburările sociale din capitala Rusiei, Nicolae Xenopol urgentează plecarea sa spre Japonia, cu trenul transiberian, care are loc la mijlocul lunii octombrie 1917.

Tokyo le 30 Octobre 1917

Excellence,

J'ai l'honneur de porter à Votre connaissance que Sa Majesté le Roi de Roumanie m'ayant confié la haute mission de m'accréditer en qualité d'Envoyé Extraordinaire je suis arrivé à Tokyo pour prendre possession de mon poste.

A Son Excellence
Monsieur le Vicomte J. Motono
Ministre des Affaires Etrangères

Cererea de audiență la Împăratul Japoniei

După o călătorie lungă prin Siberia și apoi cu vaporul, diplomatul român și persoanele care-l însoțeau au ajuns la Yokohama, la data de 28 octombrie 1917. Trimisul diplomatic al țării noastre este întâmpinat de reprezentanții autorităților japoneze și condus până la Tokyo, la Hotel Imperial, unde își stabilește, în mod provizoriu, locuința și biroul de lucru, așa cum procedau și ceilalți emisari diplomatici străini sosiți în misiune, în capitala niponă.

Conform uzanțelor protocolare, a doua zi după sosire, respectiv la 29 octombrie 1917, Nicolae Xenopol face vizita sa de prezentare ministrului afacerilor externe al Japoniei, Motono Ichiro, cu care ocazie prezintă acestuia documentele de împuternicire a sa ca Trimis Extraordinar și Ministru Plenipotenţiar al României în Japonia, respectiv Scrisorile de acreditare precum și Deplinele puteri pentru semnarea înțelegerii amintite mai sus.

În ziua următoare revine la ministrul de externe transmițându-i o scrisoare personală în care notifica și pe această cale, faptul că a fost numit de regele României în calitate de Trimis Extraordinar și că a sosit la Tokyo pentru a-și lua în primire postul. În scrisoare solicita sprijinul Ministerului de Externe nipon pentru a i se aranja o audiență la împăratul Japoniei în vederea prezentării Scrisorilor de acreditare. A predat interlocutorului și copiile documentelor prezentate acestuia, cu o zi înainte precum și o Scrisoare de recomandare, așa cum se obișnuia în asemenea circumstanțe, din partea primului ministru român, Ion I. C. Brătianu.

Cu ocazia întâlnirii cu ministrul Motono se convine ca semnarea înțelegerii menționate să aibă loc în urma prezentării Scrisorilor de acreditare, ceea ce arăta, evident, gradul ridicat de încredere reciprocă al celor două țări, voința politică clară a acestora de a stabili relațiile diplomatice precum și atitudinea flexibilă a părții japoneze.

Documentul respectiv ce urma a fi semnat, ca expresie juridică scrisă a acordului de voință al celor două părți, era o Declarație făcută în numele suveranilor celor două țări care cuprindea numai trei articole.

În primul dintre ele, suveranii declarau că între România și Japonia precum și între subiecții lor trebuie să existe relații durabile de pace și prietenie. În următorul articol arătau că pot acredita fiecare câte

un reprezentant diplomatic la Curtea celeilalte țări. În ultimul, cele două părți afirmau că acordă, în mod reciproc, clauza națiunii celei mai favorizate pentru subiecții lor.

În așteptarea audienței la împărat, care, în perioada respectivă, se afla într-o vizită în provincie, Nicolae Xenopol acordă, la 1 noiembrie 1917, un interviu cotidianului de limba engleză ”Japan Times”, care apare în ziua următoare sub titlul ”La Tokyo se va deschide Legația României”. În acest interviu, Nicolae Xenopol precizează scopul misiunii sale în Japonia. Totodată, vorbește despre situația din România, descriind suferințele la care este supusă populația din zona ocupată de armata germană. A subliniat, de asemenea, vitejia și tenacitatea trupelor noastre, care luptau împotriva forțelor inamice pentru a-și apăra țara precum și pentru eliberarea fraților lor din Imperiul austro-ungar, unde sunt persecutați și lipsiți de drepturi. A mai prezentat câteva dintre proiectele pe care le avea în vedere pentru a asigura prezentarea României în Japonia, precum și promovarea relațiilor româno-japoneze.

În urma aranjamentelor făcute de Ministerul Afacerilor Externe împreună cu Casa imperială, ceremonia prezentării de către Nicolae Xenopol a Scrisorilor de acreditare Împăratului Japoniei, Yoshihito, a avut loc în ziua de luni, 19 noiembrie 1917, orele 10.30, în cadrul unei audiențe organizate la Palatul imperial din Tokyo. El este însoțit de soție și de secretarul său particular. Trimisului diplomatic al României i se acordă, la palat, toate onorurile specifice, cu ocazia unor asemenea ceremonii.

În cuvântul rostit în fața împăratului, după înmânarea Scrisorilor de acreditare, Nicolae Xenopol a spus că este acreditat de Regele României ca Trimis Extraordinar și Ministru Plenipotențiar pe lângă suveranul japonez, subliniind în continuare că, ”*Marele Imperiu al Japoniei și Regatul României, fără să aibă, până în prezent, relații directe, luptă împreună contra aceluiași inamic și urmăresc același scop, acela de a stabili în lume domnia dreptății și de a asigura libertatea și independența popoarelor”*. El adaugă că ”*România n-a ezitat să facă toate sacrificiile, luând parte la lupta comună, încrezătoare în victoria finală a glorioșilor ei aliați*”.

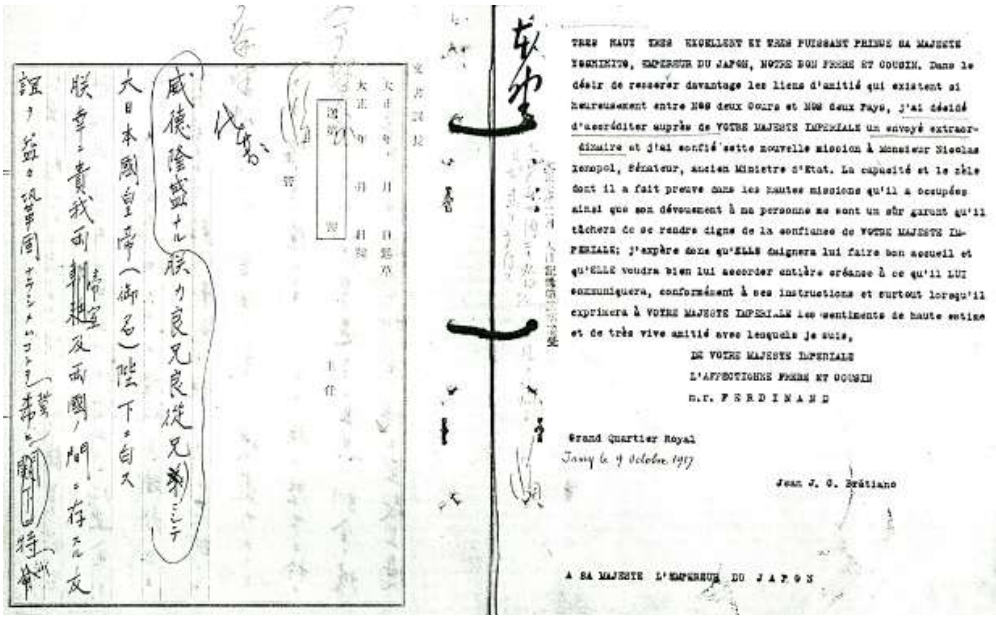
TRES HAUT ET TRES EXCELLENT ET TRES PUISSANT PRINCE SA MAJESTE YOSHIHITO, EMPEREUR DU JAPON, NOTRE BON FRERE ET COUSIN. Dans le désir de resserer davantage les liens d'amitié qui existent si heureusement entre NOS deux Cours et NOS deux Pays, j'ai décidé d'accréditer auprès de VOTRE MAJESTE IMPERIALE un envoyé extraordinaire et j'ai confié cette nouvelle mission à Monsieur Nicolas Xenopol, Sénateur, ancien Ministre d'Etat. La capacité et le zèle dont il a fait preuve dans les hautes missions qu'il a occupées ainsi que son dévouement à ma personne me sont un sûr garant qu'il tâchera de se rendre digne de la confiance de VOTRE MAJESTE IMPERIALE; j'espère donc qu'ELLE daignera lui faire bon accueil et qu'ELLE voudra bien lui accorder entière créance à ce qu'il LUI communiquera, conformément à ses instructions et surtout lorsqu'il exprimera à VOTRE MAJESTE IMPERIALE les sentiments de haute estime et de très vive amitié avec lesquels je suis,

DE VOTRE MAJESTE IMPERIALE
L'AFFECTIONNE FRERE ET COUSIN
m.r. FERDINAND

Grand Quartier Royal
Jassy le 4 Octobre 1917

Jean J. G. Brătianu

A SA MAJESTE L'EMPEREUR DU JAPON

Scrisorile de acreditare de acreditare a lui Nicolae Xenopol

În continuare, relevă că, ”*Misiunea mea urmărește nu numai să apropie cele două țări, în circumstanțele actuale, dar și să stabilească relații de prietenie și raporturi constante între ele, pe care noi suntem încrezători că le vom dezvolta pe viitor*.” În încheiere, diplomatul român a spus: ”*Sunt fericit a fi primul reprezentant al României pe lângă Majestatea Voastră Imperială și de a mă face, pe lângă ea, interpretul simpatiei și admirației pe care toți românii le nutresc pentru eroica națiune japoneză și al venerației pentru persoana Augustă a Majestății Voastre Imperiale*.”

Din acest moment, Nicolae Xenopol este recunoscut oficial, ca Trimis Extraordinar și Ministru Plenipotențiar al României în Japonia, iar legația țării noastre începe să funcționeze legal.

Știrea privind depunerea Scrisorilor de acreditare împreună cu fotografia diplomatului român, în ținută de gală însoțit de secretarul său, a apărut în cotidianul ”Japan Times” din ziua următoare.

La câteva zile după acest eveniment, Nicolae Xenopol și soția fac o vizită de prezentare și Împărătesei Japoniei.

Cum era și firesc, pentru a avea condițiile necesare desfășurării activității sale viitoare precum și pentru rațiuni de ordin financiar, la 30 noiembrie, Nicolae Xenopol și persoanele care-l însoțesc se mută de la Hotel Imperial într-o reședință, închiriată în zona Azabu, Kasumi-cho, unde se găseau cancelariile altor ambasade și legații precum și centrul administrativ al Japoniei.

RUMANIAN LEGATION WILL OPEN HERE

Mr. Nicolas Exenopol First Minister Arrives for Conclusion of Treaty

"Rumania is fighting for her independence and for the existence of the Rumanian race; the people of my country have decided to make all sacrifices for this supreme cause of the nation," said Mr. Nicolas Exenopol, Minister Plenipotentiary and Envoy Extraordinary from Rumania, in his statement made to a "Times" representative yesterday. Mr. Exenopol, with his secretary, Mr. Alexander Bianu, arrived in Tokyo a few days ago with the object to conclude on behalf of the Rumanian Government a friendly treaty between Japan and his country. He was Minister of Commerce and Industry from 1912 to 1914 in the Marlorescu Cabinet, and is a well known economist, being director of the "Mouvement Economique," a French review at Bucharest which devotes itself to the study of the economic and financial situation of the Balkan States and Russia. Among several books written by him, the "Wealth of Rumania," attracted wide attention and was translated into French.

To be First Rumanian Minister Here

"I have come here," Mr. Exenopol stated when seen at the Imperial Hotel, "to negotiate a treaty of friendship between Japan and Rumania, with a view to establishing a Rumanian Legation in Tokyo. After the conclusion of this treaty, I have been appointed by my Government to become the first Minister of Rumania to be permanently stationed here.

"I shall be received in audience by His Majesty the Emperor after his return from his trip to Kyoto. I am very much gratified with the reception I have met at the hands of all the Government authorities in Tokyo. I am deeply impressed by the magnificent scenery of this country as I passed through it in coming up to the capital. I am going to persuade my compatriots, as many as I can, to come to visit this marvellous country.

Japan-Rumania Trade Outlook

"I want to make studies on the economic situation of Japan, and my efforts, I hope, will tend to establish commercial and financial relations between Japan and Rumania. It is necessary, I think, to establish after the war a direct line of navigation between Yokohama and Constantza, the Rumanian port on the Black Sea. Japan can export to Rumania many things, such as rice, silk, leather, etc. It will be possible for Japan after the war to supplant many articles which were formerly a German monopoly. I also intend to hold a number of meetings here with a view to introduce Rumania from her historical, social, and economic position."

Infliction of Failure on Rumanians

Concerning the situation of his country he said:

"The suffering of the Rumanian population under the German occupation is terrible. The Germans, aided by the Bulgars and the Turks, have destroyed more than a thousand villages; the Bulgars and the Turks have killed inoffensive women and children by thousands. The Germans have taken away to their country the harvest and cattle from Rumania. German troops occupy two-thirds of my country and the misery there is indescribable; the inhabitants are suffering terribly from want of food and clothes and medical aid. The death rate is exceedingly high, especially among the children.

"The Rumanian army has retired to the land not occupied by the enemy and is defending it with a bravery and tenacity recognised by all people.

Fighting for Freedom Not Conquest

"Rumania is fighting not for conquest but for the defence of her independence and for the delivery of her people who live in Austro-Hungary. Those 4,000,000 Rumanians in the Dual Monarchy have no political rights and are living under a terrible persecution. They are forbidden to use the Rumanian language in their public affairs and schools.

"This is for Rumania a struggle for the existence of her race."

Și în primul interviu acordat ziarului japonez, sus-amintit, în perioada următoare Nicolae Xenopol trebuia să semneze documentul convenit cu partea japoneză. Acest demers urma să se încheie fără mare greutate, după cum informa și cotidianul japonez menționat, pe baza informațiilor pe care le obținuse de la Ministerul de Externe nipon.

În cursul șederii sale la Tokyo, Nicolae Xenopol întâlnește un grup de soldați români-ardeleni, foști prizonieri de război sosiți din Siberia, care doreau să ajungă în America. Pe lângă că-i ajută cu bani să-și asigure existența în capitala nipona, el reușește să obțină bunăvoința ambasadorului american, înlesnindu-le atât călătoria gratuită pe un vapor cât mai ales intrarea lor în SUA.

În ciuda tuturor eforturilor și așteptărilor guvernelor român și japonez, a proiectelor ambițioase pentru promovarea relațiilor dintre cele două țări cu care Nicolae Xenopol sosise la Tokyo și pe care începuse deja, să le prezinte autorităților și presei, chiar în aceste zile, o boală mai veche de rinichi care-l supărase pe diplomatul nostru în România recidivează și acesta este nevoit să se interneze la Spitalul ”Sf. Luca” din Tokyo.

După tratamentul primit, starea sa de sănătate cunoaște o ușoară ameliorare, care este însă, temporară.

Astfel, ulterior, are loc o gravă hemoragie renală și, cu toate eforturile medicilor japonezi, diplomatul român se stinge din viață la data de 18 decembrie 1917, la vârsta de 59 de ani.

Decesul diplomatului nostru a reprezentat un mare șoc atât pentru autoritățile și comunitatea diplomatică din Tokyo, cât și pentru guvernul României, de la Iași. Împăratul Yoshihito transmite regelui Ferdinand o telegramă de condoleanțe, deplângând moartea diplomatului român.

Așa cum arată documentele precum și presa nipona, autoritățile japoneze îi organizează funeralii impresionante, specifice rangului său de Trimis Extraordinar al unei țări Aliate, aflat în misiune oficială. Ceremonia religioasă se desfășoară la Catedrala ”Sf. Nicolae” din Tokyo, iar slujba este condusă de arhiepiscopul Serghie, șeful Bisericii ruse din Japonia. Înmormântarea are loc la Cimitirul Aoyama din Tokyo, cu toate onorurile cuvenite, în sectorul rezervat demnitarilor japonezi.

Din cauza acestui caz nefericit, de forță majoră- decesul diplomatului român- documentul avut în vedere de cele două părți n-a mai putut fi semnat. Trebuie subliniat că acesta n-a mai fost solicitat de partea japoneză și nici semnat niciodată, ulterior. Legația României la Tokyo a funcționat de jure până la data decesului diplomatului nostru, iar de facto până în luna august 1918, când aceasta este închisă de secretarul său, Alexandru Bianu, apărarea intereselor noastre în Japonia fiind preluată de misiunea diplomatică a Olandei.

Din cauza situației excepționale în care se găsea România, la sfârșitul anului 1917 și în prima parte a anului următor, ca urmare a războiului în curs de desfășurare, în special a incertitudinii soartei sale viitoare ca entitate statală, a

greutăților materiale cu care se confrunta, guvernul român n-a mai trimis, imediat, alt diplomat în locul lui Nicolae Xenopol. Acest demers n-ar fi fost, practic posibil, și din cauza stării de haos, inclusiv a paralizării traficului feroviar din Rusia, în urma Revoluției din Noiembrie precum și a stării de nesiguranță a călătoriei cu vaporul, datorită luptelor care aveau loc și pe mare. Această situație explică și prelungirea șederii la Tokyo a soției lui Nicolae Xenopol și a secretarului acestuia, până în cea de-a doua parte a anului 1918.

Următorul reprezentant diplomatic al țării noastre în Japonia a fost trimis la post după război, respectiv în iunie 1921 iar primul Ministru Plenipotențiar al Japoniei la București, în martie 1922. Relațiile diplomatice bilaterale româno-japoneze și-au urmat cursul până în zilele noastre, cu excepția perioadei 1944-1959, când au fost întrerupte ca una dintre consecințele celui de-al Doilea Război Mondial.

Osemintele lui Nicolae Xenopol au fost aduse în țară fiind reînhumate în Cimitirul Bellu, la 18 mai 1921.

În documentele din Arhiva diplomatică a Ministerului Afacerilor Externe român se menționează, de-a lungul timpului, că relațiile diplomatice dintre cele două țări au fost stabilite, în urma demersurilor făcute de ele, în toamna anului 1917. La aceeași concluzie a ajuns și subsemnatul în urma cercetărilor efectuate în arhivele de la București și Tokyo, pe care am consemnat-o în monografia ”133 de ani de relații, România-Japonia”, publicată sub auspiciile Fundației Europene Titulescu, în anul 2013.Partea japoneză nu a făcut, până acum, precizarea cu privire la momentul începerii relațiilor sale diplomatice cu România.

Ținând seama de cele prezentate mai sus, acum, la împlinirea unui secol de la demersurile făcute la Tokyo, cu sprijinul autorităților din cele două țări, de către Nicolae Xenopol, care s-a străduit până în ultima clipă din viață să asigure bazele oficiale pentru dezvoltarea viitoare a legăturilor de prietenie și colaborare dintre România și Japonia, se cuvine ca generația de astăzi- beneficiară a acestor relații -să prezinte faptele înaintașului ei și să-i aducă prinosul său de recunoștință, pe deplin meritat.

ION SCUMPIERU
ministru consilier

CUTIA CU AMINTIRI

MIRCEA ELIADE, gazetar la ”Vremea”

Folosul studiilor activităţilor gazetăreşti a marilor personalităţi literare este unanim recunoscut pentru explicarea şi înţelegerea în sine a creaţiei literare generale a tuturor scriitorilor noştri de marcă.

Specialiştii sunt de acord asupra faptului ca ”istoria” acestei activităţi gazetăreşti oferă o lărgire a orizontului în ceea ce priveşte problematica societăţii, a grupurilor care au jucat un anumit rol în evoluţia societăţii interbelice.

Una din direcţiile de cercetare, care cuprinde şi osteneala acestei lucrări, este dorinţa de a întreprinde o prezentare a preocupărilor jurnalistice ale lui Eliade.

O atare prezentare are, aşadar, o arie de cuprindere foarte vastă şi necesită răbdătoare reconstituiri din presa timpului, încetinite adesea la sursă sau, pur şi simplu, a identificării materialului dorit.

Chiar dacă nu în mod automat, cititorul neglijează rolul activităţii în domeniul ziaristicii în determinarea unei personalităţi şi – specialiştii recunosc – importanţa acestui rol este, de cele mai multe ori, esenţială atât în perioada de formare, cât şi în cea de deplină manifestare a personalităţii.

Pentru a putea înţelege prestigioasa sa activitate la revista ”VREMEA” (revista care a apărut în perioada interbelică, fiind condusă de fraţii Vladimir şi C.A. Donescu) – unde autorul „Bibliotecii Maharajahului” debutează în tumultul vieţii intelectuale şi politicii interbelice, vom prezenta cititorului diversa gamă de preocupări gazetăreşti, pentru a sintetiza capitalul de simboluri cu care cobora Eliade pe scena revistelor literare a anilor 1925 – 1940.

”*Soarta scriitorului tânăr*”, soarta tuturor confraţilor săi, l-a emoţionat considerând că trebuie acceptat destinul, cu răbdare, cu seninătate, dacă destinul, îndeosebi, a ales el … Nimeni nu are vigoarea suficientă să impună un scriitor necunoscut unei case de editură. Rămâne prezentă drama aspră şi obscură a debutului, lupta cu deznădejdea, cu gloria.

”*Generaţia în pulbere*”, primea acuza, prin anul 1926, că nu creează nimic, nu este serioasă. Conflictul reprezintă, de fapt, alte poziţii spirituale. Calculul aritmetic – elementar – prezintă, însă, încei câţiva ani, afirmarea unor tineri deveniţi, deja, personalităţi: Moisil[1], Ţiţeica[2], Teodorescu[3], Şerbănescu[4], Noica[5], Elian[6], Cioran[7], Herseni[8], Stahl[9]. Insă toţi cei care n-au ”pupat mâna Popeştilor” (n.a. potentaţi ai timpului) stau în ”pulbere” de care – din fericire – nu-i este nimănui ruşine.

„Diurnele generaţiei tinere” nu sunt diurnele şi salariile, uneori de vis, ci sunt numai modeste sume într-o Europă, care-şi caută forme noi de viaţă, cu tineri chemaţi să creeze şi să urmeze destinul gânditorului, al omului de ştiinţă şi al artistului.

”Demagogia prerevoluţionară” este un atac la adresa dezmăţului demagogic, atât de cunoscut şi de tolerat în politica românească, încât nu mai miră pe nimeni oportunismul şi lichelismul de ultimă oră. Ceea ce interesează pe ”politicianul român” nu este ce se întâmplă cu masele, ci ce spun masele. Tot ce se schimbă, nu se face decât prin cucerirea opiniei celor mulţi, adică a voturilor.

„Specula cărţilor didactice” ne arată că munca şi inteligenţa consumate în redactarea unui manual didactic sunt minime şi, că dacă autorii ar avea tot atâta inimă pe cât pricepere negustorească, ediţiile revizuite ar fi mai ieftine şi mai accesibile copiilor şi părinţilor din toate categoriile sărăciei. Ei ar putea simţi jalea unei mame care dă o sută de lei în plus pe un manual ediţia a VI-a în loc de ediţia a V-a.

„Viitorul inteligenţii” studiază automatismele cerebrale care determină şi organizează schemele mentale menite a satisface dorinţa cunoaşterii. Inteligenţa este totală, ea nu există doar pe trei planuri ale cunoaşterii, iar pe al patrulea să „opereze” imbecilitatea. Inteligenţa este funcţia organică care trebuie aplicată precis la toate obiectele cunoaşterii, formând ceea ce se cheamă „stilul” unei personalităţi.
Prin funcţiile ei, de coordonare, de armonizare, de organicitate, imită cel mai frumos gest din lume: creaţia planetară, cosmizarea.

Un gând realist mă îndeamnă să inchei aceste rânduri.. să fim cât mai generoşi cu viaţa şi cu oamenii! Aceasta este calea înfrângerii răutăţii şi micimii omeneşti.

Profesor Florin Irescu-Iaru

---

[1]Grigore Moisil, matematician
[2]Gheorghe Ţiţeica, matematician și pedagog
[3]Nicolae-Victor Teodorescu, matematician
[4]I. Şerbănescu, matematician
[5]Constantin Noica, filosof, poet, eseist, publicist și scriitor român
[6]Alexandru Elian, istoric
[7]Alexandru Elian, istoric
[8]Traian Herseni, sociolog, antropolog și etnolog
[9]Henri Stahl, antropolog, etnograf, istoric, memorialist, sociolog

CUTIA CU AMINTIRI

IEDERA CARE A SALVAT LICEUL

Îmi este foarte greu să evoc aici personalităţile colegilor mei de cancelarie sau din întreaga activitate a acestui liceu, colegi din Secretariat, Administraţie, maiştrii-instructori. Cu toţii eram parcă sub vraja muncii noastre cu elevii care ne ţinea ca într-o capcană şi nu aveam bucurie mai mare decât atunci când ştiam că suntem cel mai bun liceu din sectorul nostru.

Pentru mulţi ani, la poarta liceului ne întâmpina un tip jovial, scurt şi rotofei. Era mai tot timpul acolo şi ajunsese să se identifice cu locul acela, când nu îl zăream prin preajmă, privirile căutau îngrijorate: ”-*Da' nea' Aurică unde-i*?”. Din fericire răspunsul ne liniştea repede, caci portarul nostru timp de zeci de ani, Aurică Bogan- căci despre el este vorba –locuia vizavi de şcoală, uneori în locu-i apărea soţia care îi suplinea absenţa. Mult mai târziu am aflat ca nea' Aurică îşi petrecea duminicile în curtea mică a liceului, unde fără a deranja pe cineva, autodidact, a învăţat să cânte la acordeon. Cu un grup de lăutari mergea pe la nunţi pentru „*cântări*”.

Alteori îi suplinea absenţa nea' Tudorică. Oltean din Mehedinţi, mânat în Bucureşti de sărăcie, scund şi plăpând, dar cu nişte ochi ageri, atenţi la tot şi la toate, locuia împreună cu soţia în clădirea anexă locuinţei directorului. Gata oricând să toarcă la poveşti despre Mehedinţiul natal, Bucureştii aflaţi de el, liceu şi profesori; odată a vrut să-mi povestească despre grupul de elevi care, prin anii '50 a adunat tăieturi din ziare şi manifeste care susţineau lupta în munţi a partizanilor. Din întâmplare o lumânare aprinde hârtia şi o parte din podul liceului, ancheta care a urmat condamnând aspru nişte copii. Voi regreta mereu că m-am luat cu alte treburi şi nu l-am ascultat, căci aţi fi citit acum lucruri pe care nu aţi avea de unde să le aflaţi. De la el am aflat că în frontonul central a funcţionat un ceas care a fost distrus mai mult de apa pompierilor decât de incendiu. Ceasul nu a mai putut fi reparat mulţi ani şi, în cele din urmă, a fost demontat, în urma lui a rămas acel spaţiu gol.

Nea' Aurică avea un spirit de observaţie foarte bun, asimilat cu un bun simţ pe care puţini îl au. Un om corect, ani la rând a păstrat cheile de la rastelul cataloagelor fără ca cineva vreodată să se plângă de ceva.

Nea' Aurică era popular printre elevi, dar devenea nesuferit când verifica ţinuta lor: matricole, veston sau pantalonii de uniformă înlocuiţi de celebrii blugi. Ce supărare printre „depecheişti” atunci când nea' Aurică îi aduna buluc la poartă, nemulţumit de ţinuta lor şi îi ameninţa că îi va pârî la diriginţi. Şi să ştiţi că

nu era vorbă'n vânt: după trei-patru ani de stat în liceu îi cunoştea pe mai toţi care se făceau „cai breji". Nu analiza atent doar ţinuta elevilor, chiar şi profesorii erau observaţi, obiceiurile lor vestimentare îi erau bine cunoscute.

Într-o zi eram de serviciu pe şcoală, se terminaseră deja orele claselor de după-amiază şi mai erau cateva la seral. Vine nea' Aurică în cancelarie, mânat de vreo plecare urgentă, şi vrea să ştie ce cataloage lipsesc din rastel. Eu dau să mă uit în condica de prezenţă când îi întâlnesc o privire dojenitoare; se întoarce spre cuier şi începe să îmi arate cu degetul pălăriile şi zice: Horia, Plăviţu, Mitran- profesori de matematică – şi apoi către haina care atârna în cârlig, Cristofor- profesoara de română.

Nea' Aurică a fost eroul unei întâmplări pe care a povestit-o de mai multe ori, cu răbdare, în cancelarie, celor care voiau să afle povestea la prima mână:„-*Şi cum a fost nea' Aurică? Ce a zis?*"

Iată şi povestea lui nea' Aurică.

O sâmbătă după-amiază frumoasă de toamnă, puţin după începerea cursurilor, când nea'Aurică se hotărăşte să combată drastic praful aşternut pe toată strada M. Basarab, din cauza demolărilor de la Sfânta Vineri şi Mircea Vodă. Stropea cu furtunul caldarâmul străzii fără să ia seama la sirenele maşinilor de Miliţie care se auzeau dinspre Calea Călăraşilor. Doar o Dacie neagră „d'ai cu ţepi", adică cu antenă lungă, de radio-emisie, înainta încet pe strada şcolii şi se opreşte în capătul dinspre Labirint.

Nea'Aurică, cu furtunul în mână se apropie de trotuar ca să-i facă maşinii loc să treacă. Nu trece mult timp şi din Mircea Vodă vede ca în spatele unei maşini de Miliţie, se apropie pe Matei Basarab, o coloană care avea în mijloc un ARO.

Coloana s-a oprit cam în dreptul porţilor mari din faţa liceului. Din Dacii coboară grăbiţi câţiva bărbaţi care întind nişte hărţi sau planuri pe capota autoturismului de teren, alţii se postează împrejur. Nea'Aurică rămâne încremenit pe trotuar cu furtunul în mână, când vede coborând din ARO însuşi Nicolae Ceauşescu. Acesta s-a apropiat de grupul care îl aştepta cu planurile întinse şi asculta explicaţiile. Unul din grupul strâns în jurul planurilor explica gesticulând larg şi arătând încoace şi încolo, ceilalţi intervenind când şi când. De pe trotuar, unde era ţintuit fără nicio vorbă de prezenţa unui tip, cu siguranţă de la Securitate, nea'Aurică nu înţelegea prea multe.

Simte un fior rece pe şira spinării când, deodată, Ceauşescu se întoarce şi întrebă: „- *Da asta ce'i?*".

Atunci se trezeşte din uimire nea'Aurică şi răspunde militaros "- *Să trăiţi, tovarăşe secretar general, acesta este Liceul Matei Basarab!*". Ar fi vrut să facă un pas înainte, dar securistul din faţa lui a reacţionat într-o secundă, arătându-i că trebuie să stea pe loc.

Ceauşescu a stat o vreme cu ochii la faţada liceului acoperită aproape pe de-a întregul cu iederă, care începea să capete culori gălbui-roşiatice. Nea'Aurică se jura că Ceauşescu a zis doar atât: "- *Mda! Îmi place! Rămâne!*". S-a întors către cei cu planurile şi le-a mai zis ceva. Apoi s-au suit cu toţii în maşini şi au plecat către strada Labirint.

Acesta a fost momentul istoric care l-a făcut celebru pe nea' Aurică Bogan, portarul nostru.

Să fie iedera salvatoarea de la demolare a liceului? Sau doar a justificat o dată în plus rămânerea clădirii liceului pe planurile sistematizarii prin distrugere a Bucureştiului istoric.

Aşa am auzit povestită de mai multe ori şi mai înflorită pe ici, pe colo, întâmplarea cu vizita lui Ceauşescu în cartier. Am dat deoparte comentariile de după acel moment care, desigur, ar face deliciul cititorului.

Am gândit că mulţi dintre colegii mei s-ar putea să nu ştie că poate IEDERA A SALVAT LICEUL. De aceea am consemnat acestea pentru voi, mateiştii de azi.

Profesor Aurelian Ene

Oameni şi locuri

Urși – sat devălmaș din Vâlcea

Lucian Blaga: ”*Satul ca aşezare de oameni, colectiv cuprins de formele interioare ale unei matrici stilistice, poartă pecetea unei unități și are caracterul unui centru de cristalizare cu raze întinse spre a organiza în jurul său un cosmos. […] Satul este atemporal. […] Satul nu s-a lăsat risipit și atras în istoria făcută de alții peste capul nostru. El s-a păstrat feciorelnic neatins în autonomia sărăciei și a mitologiei sale, pentru vremuri când va putea să devină temelie sigură a unei autentice istorii românești*.”[10]

Satul a constituit, de-a lungul timpului, o formă tipică de așezare a poporului român. Era alcătuit dintr-o îngrămădire de oameni, în număr destul de restrâns, populația lui fiind organizată în deosebi pe familii, legate prin rudenie, formând o singură ceată de oameni. Satul a fost forma de or-ganizare a populației cu un rol însemnat în conservarea structurilor ce rezistaseră de-a lungul istoriei, iar peisajul rural s-a schimbat mai ales în secolele al XIV-lea – al XVI-lea.

Casa moşnenească din satul Urşi, datând de la 1880

Încă de atunci s-a trecut la împărțirea țării în tipuri de moșii și în județe, așa cum se întâmplă în Tara Românească în timpul domniei lui Mircea cel Bătrân. Astfel, în 1392, Vâlcea este primul județ atestat documentar de pe teritoriul României actuale. Încetul cu încetul încep să se stabilească hotarele satelor.

În zonele rurale, până pe la 1850-1920, în Ţara Vrancei, în Muntenia și Oltenia, a fost practicat un anumit tip de organizare socială românească: ***satele în devălmășie***. Satul devălmaș era locuit de țărani liberi, numiți moșneni în Tara Românească; aceștia dețineau și lucrau la comun bunurile satului: pământul agricol, izlazul, pășunile, livezile. Satele devălmașe erau conduse de o obște sătească și nu erau aservite unui boier sau unei mănăstiri, așa cum se va întâmpla mai târziu cu unele dintre aceste așezări. Sociologul interbelic abordează acest subiect în lucrarea sa *Contribuții la studiul satelor devălmașe românești* și definește această formă de organizare drept: ”*o asociație de gospodării familiale, pe baza unui teritoriu stăpânit în comun, în care colectivitatea ca atare are drepturi*

[10] Lucian Blaga, *Elogiul satului românesc*, Discurs rostit la 5 iunie 1937, la Academia Română. Discursuri de recepţie LXXI

*anterioare și superioare drepturilor gospodăriilor alcătuitoare, drepturi exercitate printr-un organ de conducere numit **obștie***".

În ceea ce privește organizarea satelor comunitare libere, a satelor de moșneni, existau două părți distincte: vatra satului în care erau grupate casele sătenilor și hotarul satului format din terenul agricol, păduri, izlazuri și fânețe.

Existau mai multe modalități de împărțire a pământului. Spre exemplu, pentru zona județului Vâlcea, izvoarele amintesc împărțirea pe funii, sistem determinat de configurația terenului (presupunea despărțirea moșiei în fâșii lungi, denumite popular *chingi*).

Ne vom referi în cele ce urmează la unul dintre satele vâlcene, ***Urși,*** situat pe valea râului Luncavăț; așezarea s-a format prin contopirea mai multor cătune: Bătoaia, Ciuciulești, Mahalaua Mehedinți (Medinți), Moșneni, Ponoreni. Prima atestare documentară a satului Urși se găsește într-un hrisov emis de voievodul Radu cel Mare în cetatea de scaun a Târgoviștei, la data de 3 martie/3 mai 1502. Prin acesta întărește Mănăstirii Govora și egumenului acesteia chir Dorotei mai multe sate și ocine printre care "*și Ocina Urșilor și cu vad de moară, pentru că a cumpărat-o domnia mea dela Urșii, pentru 800 aspri*."[11]

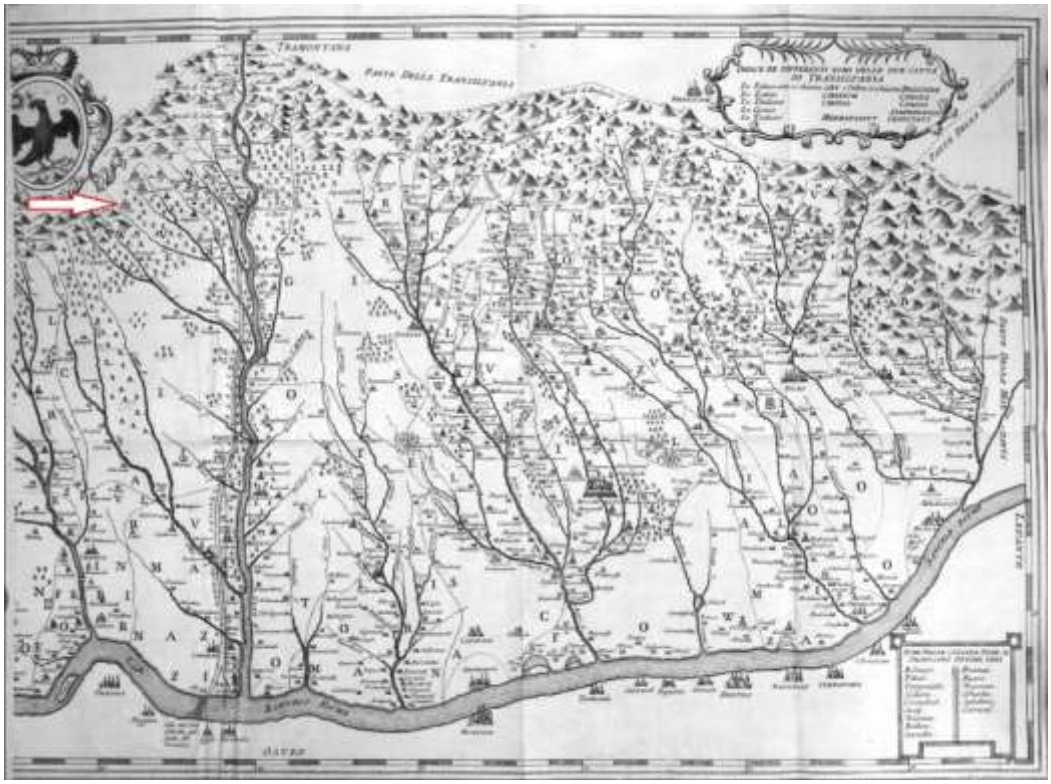

Localizarea satului Ursi pe harta lui Anton Maria del Ciaro, secretarul lui Voda Brincoveanu

În atestările documentare ale localităților vâlcene – subcapitolul Localitățile atestate documentar până la mijlocul secolului al XVIII-lea – se consemnează*"Urși, 1502 mai 5, orig., sat, comuna Popești".*[12]

La 3 mai 1502, domnitorul Radu cel Mare dă ultimul și cel mai mare act cumulativ "*în acest act mai întărește Mănăstirea (Govora) pe lângă vechile privilegii cu muntele Ludeasa, Ocina Urșilor, cu vad de moară și plivnicenii toți.* "[13]

Corneliu Tamaș și Emilian Frâncu menționează prima atestare documentară a satului Urși la 3 martie 1502, sat în comuna Popești.[14]

În perioada 1720-1723, satul este menționat cu numele *Vursi* pe harta Olteniei întocmită de către căpitanul austriac Frederich Schwantz.

---

[11] Eugen Petrescu,*Vâlcea, țara lupilor getici sau ținutul Vâlcilor*, vol I-II, Ed. Conphis, Rm. Vâlcea, 2010, p. 83

[12] Nicolae Daneș, Județul Vâlcea. *Împărțirile administrativ-teritoriale. Așezările și populația. Istorie. Evoluția. Atestări documentare. (cap. IV. Atestările documentare ale localităților vâlcene. 1. Localitățile atestate documentar până la mijlocul secolului al XVIII-lea)*, Ed. Conphis, 2013, p. 364

[13] Gherasim Cristea, *Istoria Mănăstirii Govora*, Ed. Sf. Episcopie a Râmnicului, Rm. Vâlcea, 1995, p. 31

[14] Corneliu Tamaș, Emilian Frâncu, cap. *Sate vâlcene în evul mediu*, în *Istoria județului Vâlcea*, Ed. Conphis, 2012, p. 206

15 Nicolae Daneș, Județul Vâlcea. *Împărțirile administrativ-teritoriale. Așezările și populația. Istorie. Evoluția. Atestări documentare. (cap. IV. Atestările documentare ale localităților vâlcene. 1. Localitățile atestate documentar până la mijlocul secolului al XVIII-lea)*, Ed. Conphis, 2013, p. 364

16 Gherasim Cristea, *Istoria Mănăstirii Govora*, Ed. Sf. Episcopie a Râmnicului, Rm. Vâlcea, 1995, p. 31

Această așezare vâlceană a evoluat ca sat de moșneni. O statistică din anul 1857 atestă un număr de 13.093 de moșneni în județul Vâlcea. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, prin procesul firesc de evoluție a societății românești, o parte din pământul satului a intrat în proprietatea câtorva persoane prin acte de cumpărare, prin donații sau prin danii. Astfel, în anul 1881, Nicolae Bengeanu deținea 65 de pogoane de pământ. Cu toate acestea, restul pământului a rămas în stăpânirea moșnenilor.

Mai multe izvoare documentare reliefează că de-a lungul vremii s-au purtat discuții pentru stabilirea hotarului între satul Urși și Mănăilești. Sunt rezolvate probleme litigioase între rude, vecini și nu numai.

La 13 noiembrie 1694, domnitorul Constantin Brâncoveanu desemnează şase boieri pentru a hotărnici moșia Mănăilești, proprietate a schitului Mănăilești; printre aceștia se numără și Hrizea din Urși. Câteva decenii mai târziu, la 16 iunie 1724, șase boieri efectuează o nouă hotărnicie a moșiei Mănăileștilor; sunt menționați Hrizea, Iane din Urși și Eftimie din Popești.[15]

Biserica din lemn din satul Urşi, datând din 1757

La 15 aprilie 1779, într-o ”*foaie de înpărțeală*” a teritoriului din hotarul Urșilor de pe valea Luncavățului sunt amintite ”*cele două funii*”: funia Șolomănească din care descinde Ion Danciul și funia Tomească din care se trage popa Ștefan; documentul face referire la modul în care au împărțit pământul conform obiceiului, precizează vecinii și numărul de stânjeni pe care îl stăpânește fiecare.[16]

În 1797, august 2, printr-un ”*Zapis de la Niță, Sin Neacșu din Urși […] vinde lui Ene Sin Dumitru o falce de pământ în Valea Ursului*.”[17] Printr-un alt Zapis, din 1798, noiembrie 2, Năstăsie Sin Grigore Popescu din Urși vinde vărului Nicolae din Popești 7 stânjeni de moșie din hotarul Urșilor.[18]

O imagine sugestivă a unei părți a vetrei satului (1832, noiembrie 1; 8 ianuarie 1832) este înfățișată de ”*Zapisul de la grămăticul Teodosie Gheorghiu Hagi Ghica, prin care își vinde moșia de la Urșii de Luncavăț […] lui Anica Pantolina, soția poetului și profesorului de musichie Anton Pann, pentru suma de 850 de galbeni austrieci*”.[19]

Vinderea moșiei, enumerarea dovezilor de proprietar, individualizarea bunurilor vândute sunt indicii din evoluțiile și natura proprietății, elemente componente ale vetrei satului, ale gospodăriei țărănești.

”*Moșia mea […] pă care am și făcut casăle cu împrejurările lor, cuhniia, cămara jos, precum și pătulele, grajdu<l>, șopron, hambari, heleșteu în grădină, povarnă alături de apă curgătoare întrânsa de la fântână, cârciuma cu gard la răspântiia drumurilor, puntea peste Luncavăți, ce trec oile ungurenești, moara cu doo<ă> alergături pă Luncavăț în care a treia parte să stăpânește de Ionică, după coprinderea zapisului, i altă moară dă di la deal de numita, ce este întreagă cu ale ei, dar părăsită întovoroșită, cum este zapisul deslușește, și o casă de bârne*.”[20] Relevant este și faptul că pe lângă locuințe, anexe, dependințe mai vindea mijloace de producție: trei mori, ogrăzi, pometuri, livezi, păduri.

Toate acestea se circumscriu descrierii unei sfere largi a preocupărilor sătenilor; ne arată conținutul variat și complex al economiei agrare.

---

[15] Dumitru Garoafă, *Popeștii de Luncavăț. Studiu istoric și documente*, ed. a II-a, revizuită și adăugită, Editura Bibliostar, Rm. Vâlcea, 2003, p. 45-46
[16] Idem, p. 86-89
[17] Idem, p. 90
[18] Idem, p. 91
[19] Idem, p. 100
[20] Ibidem

Evoluția societății românești și evenimente istorice își vor pune amprenta asupra tuturor satelor care vor trece printr-o serie de transformări din punct de vedere administrativ, demografic, economic, social și psihologic.

Am încercat o scurtă reconstituire a imaginii unei vechi așezări medievale. Mai departe, vom avea în vedere cunoașterea vetrei acestui sat, a activităților agricole și meșteșugărești, a drumurilor și a monumentelor de cult.

Prof. Iuliana Băiașu

Oameni şi locuri

"*Acest monument pe lângă că reprezintă concepţia d-nei Lydia Kotzebue, el a fost în întregime lucrat de autoare, cu o forţă demnă de admirat, pentru toate detaliile construcţiei până la turnarea în bronz*".
Monografia monumentului Eroilor Aerului

Monumentul Eroilor Aerului din Bucureşti

O primă formulare a ideii de a fi realizat un monument dedicat Eroilor Aerului aparţine locotent-colonelului dr. Victor Anastasiu, medic-şef al Aeronauticii. El a făcut propunerea de a fi cinstiţi toţi aceia care s-au sacrificat pentru propăşirea aviaţiei româneşti. Lui i s-au alăturat în curând şi alţi oameni de bine. În anul 1923 s-a constituit un comitet format din dr. loan Cantacuzino, C. Olănescu, Mihai Omorolu, locotenent colonelul Paul Teodorescu. Funcţia de secretar a fost încredinţată lui Victor Anastasiu, iniţiatorul proiectului. Primul preşedinte a fost C. Olănescu. Comitetul a solicitat Casei Regale acceptarea ca principele Carol să fie desemnat preşedinte de onoare. Solicitarea a avut răspunsul cuvenit. Comitetul a întocmit o tematică orientativă pentru artiştii plastici doritori să participe la concursul menit să definească realizatorul monumentului. Se dorea să fie un simbol, care să sugereze sacrificiul aviatorilor români la propăşirea aviaţiei. Iniţial s-a cerut sculptorilor Ion Jalea, Cornel Medrea, Alexandru Severin şi Ioan Dimitriu-Bârlad să prezinte machete pentru viitorul monument. Analiza acestora a impus comitetului să decidă neacceptarea lor.

Experienţa dobândită a determinat comitetul să lanseze un concurs adresând în acest sens invitaţia către artiştii plastici din România. Se preconiza recompensarea primilor trei clasaţi, care obţineau suma de 40.000 lei. S-au prezentat la concurs 14 machete. Lucrările au fost reunite în incinta Ateneului Român. Comitetul a premiat lucrările prezentate de Ioan Schmidt, Lydia Kotzebue şi Spiridon Georgescu, dar n-a fost acceptată nici o lucrare pentru a fi transpusă în materialul definitiv care să o integreze în for public. În căutarea unei soluţii care să promoveze rezolvarea corespunzătoare a situaţiei s-a preconizat lansarea unui nou concurs şi cu participare internaţională. Demersurile întreprinse n-au găsit amatori dincolo de hotarele României. În această conjunctură, comitetul a cerut celor celor trei premiaţi să întreprindă modificări la machetele lor. A fost delegat lt.col. aviator dr. Victor Anastasiu să se ocupe de această problemă. La

sfârşitul anului 1925 se solicita din nou spaţiul de expunere de la Ateneul Român pentru perioada 20-30 noiembrie, întrucât prinţul moştenitor Carol n-a putut participa la vizionarea noilor machete, fiind plecat în străinătate, s-a solicitat prelungirea timpului de expunere. La data vizionării au fost prezenţi şi concurenţii. Oprindu-se în faţa lucrării ce avea dominantă *Icarul în zbor* prinţul Carol a fost entuziasmat solicitând să-i fie prezentat autorul. Acesta, declinându-şi identitatea, prinţul Carol i-a replicat că în româneşte este Faur, devenindu-i ad-hoc naş, nume cu care va semna în continuare lucrările sale, folosind într-o etapă tranzitorie semnătura Ioan Schmidt-Faur.

La începutul anului 1927 a avut loc ultimul concurs dedicat eroilor aviatori. Fiind un concurs anonim, machetele aveau câte un număr, un motto şi un plic sigilat cu numele şi adresa sculptorului.La intrare, vizitatorii primeau câte o hârtie, pe care trebuiau să scrie numărul machetei preferate şi să o depună la ieşire într-o urnă. Macheta cu cele mai multe voturi a avut drept motto: "*Per Aspera ad Astram*". La deschiderea plicurilor, stupoare! Concursul a fost câştigat de o femeie! - Lydia Kotzebue.

Lidia Kotzebue în atelierul de la Obor

Procesul Verbal nr.10. prin care s-a consemnat hotărârea de a acorda lucrarea lui Lydia Kotzebue, căreia i-au cerut să facă modificări la macheta prezentată, preluând de la Ioan Schmidt Faur elementul dominant: *Zburătorul*. Modelul monumentului a fost un boxer de culoare.

Fotografiile care s-au păstrat nu ne-au permis să-l identificăm dar, oricum, boxerul a intrat în celebritate datorită fizicului său excepţional. La vizionările ulterioare s-a putut remarca modul cum artista a recepţionat elementele care i-au fost impuse. La 27 februarie 1927 a fost acceptată oferta lui Lydia Kotzebue. Comitetul de iniţiativă s-a lansat în realizarea contractului de execuţie, adunarea fondurilor necesare, obţinerea locului de amplasare, procurarea materialelor de construcţie şi a bronzului pentru piesele metalice.

In timpul executării mulajului

În această etapă comitetul a fost completat prin cooptarea generalului de divizie V. Rudeanu, noul inspector al Aeronauticii. În luna iunie 1930, Primăria Municipiului Bucureşti a oferit locul solicitat din Piaţa Gheorghe Buzdugan, primul rond din fosta şosea Jianu, definită ulterior ca Bulevardul Aviatorilor. Ministerul de Război a pus la dispoziţie 12.000 kg. bronz, comitetul achiziţionând ulterior în completare, încă 3.000 kg. Comitetul de iniţiativă a decis să ofere lui Lydia Kotzebue ideea lui Ioan Schmidt-Faur, pentru a o integra în compoziţia sa.

Statuia "*Avântul Aviaţiei*" având înălţimea de 4,20 m. şi anvergura de 6,50 m, această componentă însumând cu zona de prindere de obelisc înălţimea de 6,50 m., statuia andosată "*Jertfa*" având înălţimea de 3,60 m., două basoreliefuri cu dimensiunile de 2,30/1,30 m., trofee de aviaţie. De aici au urmat etapele, care au condus la modelarea la proporţii definitive, care urmau să fie predate pentru a fi turnate în bronz.

Subliniem că pentru acest monument nu s-a acţionat, prin lansarea de liste de subscripţie. Au fost însă acceptate de la instituţii şi persoane contribuţii benevole. O substanţială participare au avut-o aviatorii. O parte din fondurile necesare au fost strânse prin organizarea de mitinguri aviatice.

După vizionarea machetelor definitive, la mărimea 1/1, lucrarea a fost încredinţată spre turnare în bronz firmei V.V. Răşcanu. Un alt contract a fost încheiat cu ipsosarul Stănciulescu. Acesta trebuia să creeze mulajele pentru paginile de bronz cu numele eroilor aviatori ce vor fi atașate pe trei dintre cele patru laturi ale soclului. Sunt 13 plăci de bronz pe care sunt trecute numele a peste 260 de piloți eroi care și-au pierdut viața în luptă sau în încercările eroice de a cuceri aerul.

Pe fațada principală este scris, în basorelief, dedicația: “Pentru Eroii Aerului” alaturi de Crucea Virtutea Aeronautica cu spade. Realizarea monumentului a impus o atentă tratare, construcţia fiind încredinţată firmei Tomat&Co.

La elaborarea planului, inclusiv calculele de rezistenţă, a fost cooptat arhitectul profesor Petre Antonescu, care a urmărit şi calitatea execuţiei. Lucrare de anvergură, a impus realizarea unei fundaţii în radier, din beton armat, având profunzimea în sol de 2,5 m., din care se ridică 27 stâlpi de beton armat cu înălţimi diferite.

Soclul şi obeliscul au fost placate cu piatră de Banpotoc, acesta este compus din patru prisme trapezoidale, unit la colțuri de arcade, piedestalul este susținut de o bază rotundă. Piesa dominantă, Zburătorul, are circa 5.000 kg. bronz şi înălţimea de 5 m.

Monumentul a fost inaugurat cu prilejul zilei patronului aviaţiei, Sf. Ilie, la 21 iulie 1935, în prezenţa membrilor guvernului, a ataşaţilor străini, a trupelor aerului şi în entuziasmul miilor de bucureşteni. De pe înălţimea soclului uriaş, un Icar de o frumuseţe clasică îşi întinde braţele înaripate spre cer, într-o intenţie de avânt eternizând "*victoria aviaţiei*" şi vorbind contemporanilor despre "*eroii aerului*". În pagini de carte de bronz sunt dăltuite numele celor care au căzut frângându-şi aripile în lupta pentru cucerirea văzduhului.

Pentru aviatorii căzuţi, L. Kotzebue a executat două sculpturi la cimitirul Bellu. Prima în bronz, la mormântul căpitanului pilot Alexandru Cojan (fig. 35 locul 33), reprezentând un aviator în cădere în două ipostaze (mărime naturală), cu braţele întinse, în atitudine de înălţare şi în momentul când braţele învinse de puterea morţii se apleacă spre pământ, sugerând căderea. În ciuda faptului că nu obişnuia să-şi semneze lucrările, de data aceasta, pe soclul de bronz se află săpat: L. Kotzebue. Al doilea monument este un vultur de marmură care nu mai este de găsit.

Sculptorul Ioan Schmidt-Faur a prezentat Comitetului un memoriu prin care şi-a revendicat calitatea de creator original al *Icarului Zburător*.

Cine a fost Lidia Kotzebue?

S-a născut la 9 decembrie 1885 în oraşul Saratov, pe malul fluviului Volga, ca fiică a lui Nicolae Suchanov, funcţionar la primăria oraşului.

A mers voluntar pe front, ca infirmieră, pentru îngijirea răniţilor, l-a cunoscut pe generalul-conte

Pavel Kotzebue, internat cu un picior rupt de o schijă de obuz, căruia, după vindecare, i-a devenit soţie.

În 1914 a absolvit cursurile Academiei de Belle Arte din Moscova, obţinând diploma de sculptor. Odată sfârşit războiul, nu s-au mai întors în Rusia, soţul ei, general-locotenent conte ar fi fost împuşcat de revoluţionarii bolşevici (de fapt el era lituanian) şi s-au stabilit la Bolgrad, în Basarabia.

A participat la numerose expoziţii şi saloane unde a expus o parte dintre lucrările sale. La 1 aprilie 1926 a avut o expoziţie personală în sala Mozart de pe calea Victoriei, reuşind să se exprime monumental şi în lucrări de mici dimensiuni, care au fost vândute foarte bine. „Sacagiul" (mărime circa 50 cm. turnată în bronz) a fost cumpărată de Constantin Cantacuzino, „Femeia cu copilul în furtună", în bronz, de circa 40-50 cm., a fost cumpărată de Regina Maria, care a vizitat expoziţia. Rezultate remarcabile a obţinut şi la executarea portretelor care impun prin realismul figurilor înfăţişate. Astfel a executat un bust al soţiei pianistului Culibin, din marmură, în mărime naturală.

Alte două busturi în bronz ale savanţilor bacteriologi Pasteur şi Claude Bernard, comandate de Institutul Bacteriologic "Dr. I. Cantacuzino", aşezate în holul acestui institut, unde poate să le admire oricine din România, dovedind o adevărată virtuozitate în modelaj.

Monumentul căpitanului aviator Alexandru Cojan

Prof. Aurelian Ene

Note:

Virgiliu Z. Teodorescu, *Contributii la cunoasterea autorului monumentului Eroilor Aerului din Bucuresti*, Muzeul National, IX, Bucuresti, 1997

Monografia Monumentului Eroilor Aerului, Bucureşti, 1939

D`ale Bucureştiului

***Ion (Nelu) A. Mânzatu**, mai bine cunoscut prin numele sub formă italianizată – **Nello Manzatti** (1902 — 1986) a fost*

un compozitor, cântăreț, gazetar și scriitor român. A rămas cunoscut pentru compozițiile de muzică ușoară. Scrierile sale literare sunt foarte puțin cunoscute.

BUCUREŞTII COPILĂRIEI

J. N. MANZATTI

Ioan Mânzatu (Nello Manzatti)

”Era atâta pace în suflete! Nu se deslănţuise teribila, odioasa ideologie comunistă ce apasă ca o piatră de mormânt chiar peste aspiraţiile nevinovate ale copilăriei. Fericirea e un fenomen circumstanţial, o stare sufletească tranzitorie. Poţi fi fericit azi şi nefericit mâine. Doar sfinţii, cu vocaţia lor celestă, descoperă fericirea chiar în plină suferinţă. Cu trecerea anilor, întocmai ca într-un filtru ce reţine rezidurile, memoria păstrează în general doar amintirile bune, agreabile. În viaţa de mai târziu am trăit multe zile de groază, de teroare, de jocul de-a moartea. Le-am uitat, îmi rămân în minte doar împrejurările luminoase, vesele, amabile. Voi încerca a le evoca în fuga scrisului, plimbând memoria în Bucureştii dela început de secol.

bucuresti -ghid oficial cu 20 harti pentru orientare - 1934

- Dă fuga, Ilona, la berărie şi adu două chile de bere cu guler! (La Bucureşti mai toate servitoarele erau unguroaice din Ardeal).

- Me duc mintenaş, Coniţe!

- Lasă-mă pe mine, mama, că viu mai repede decât Ilona!

Era prin 1910 şi aveam vreo cinci ani. Am luat cana mare de sticlă şi am pornit-o în galop către „Roata Lumii", faimoasa cârciumă a fratilor Eftimiu, rude apropiate cu Victor (Victor Eftimiu – n.n.), pe şoseaua Bonaparte, sau Bună-Parte precum îi ziceau mahalagiii, la încrucişarea cu Calea Dorobanţilor. Locuiam pe Clopotarii Noui, mai târziu Grigore Alexandrescu, colţ cu strada Cometa. Lampagiii cu scara la umăr şi prăjina cu flacără în vârf aprindeau felinarele cu gaz, depărtate la o sută de metri unul de altul, luminând doar doi-trei paşi în jur. Trecui prin hârtoapele străzii, îndreptându-mă către vila lui Conu Petrache Carp pe Dorobanţi, când pe neaşteptate un grup de mardeiaşi din Floreasca mă opri în loc.

- Dă cana 'ncoa, puştiule şi cară-te de aici!

- Lasă-mă, nene, în pace că te spui lu tăticu.

- Mă doare în coate de tactu!

Si urmă o înjurătură de mamă.

Mi-au luat cana cu toate urletele mele de disperare, în timp ce unul dintre pungaşi îmi dădu peste obraz cu fundul şepcii negre cu cozoroc lăcuit. Am simţit o usturime în ochi şi am început să bocesc. Se întunecase de-a binelea si mă îndreptam disperat către casă pe strada pustie. Când am intrat pe uşă ruşinat şi pricăjit, ai mei izbucniră într-un râs cu hohote:

- Du-te piciule la oglindă să te vezi!

Eram negru ca tăciunele.

- Ti-au dat cu chinoroz, bă, prostuţule.

- Mi-au luat şi cana de bere.

- Las' că nu-i nimica. Dă fuga peste drum la „Mielu Blând" şi adu două sticle Luther. (La Roata Lumii avea bere Bragadiru, socotită ceva mai bună). Chinorozul era un praf de văpsea neagrã, un fel de negru de fum. Haimanalele îl presărau pe fundul exterior al şepcii şi la ceartă înnegreau faţa adversarului, dându-i peste ochi. Nu te orbea, dar te pocea.

Acum şaptezeci de ani arareori puteai răzbate seara dincolo de Roata Lumii, adevărată barieră de Nord a oraşului. Dela încrucişarea şoselei Bonaparte cu calea Dorobanţilor începea mahalaua. Cuţitarii îţi aţineau drumul, obligându-te să faci calea întoarsă. În afară de borfaşi şi găinari, trei bandiţi vestiţi terorizau mahalaua Floreasca, jefuind ca'n codru, ucigând uneori mai ales pe cârciumari: Pipa, Zdrelea şi Mărunţelu. Nu mai ştiu ce s'o fi ales de ultimii doi, dar pe Pipa l-am văzut odată în târgul Moşilor prin 1911 vânzându-şi produsele lucrate la ocnă: coşuri împletite, linguri de lemn, ouă de sare, donicioare. Ispăşise 15 ani la Ocnele Mari şi îl puseseră în libertate pentru bună purtare. O înfăţisare blândă, de om aşezat, cu mustăţi mari pe oală, semănând mai mult a conţopist decât a bandit. Avea pavilionul lângă Brumărescu, inventator şi creator de mobilă pirogravată. Peste drum de ei era panorama lui Braun, iar alături o ţuicărie naţionalã unde ţoiurile şi dorobanţii aliniaţi soldăţeşte aşteptau clienţii să le răstoarne peste gâtlej, însoţite de pastramă de capră bâzâită de muşte şi bătută de praf.

Pe Conul Petrache Carp mi-l amintesc destul de bine. Trecea zilnic prin faţa casei noastre, mărunt de stat, cu monoclul în ochi şi bastonul sub braţ. Iarna purta palton cu guler de blană galbenăşi şoşoni. Friguros, nu lepăda şoşonii decât prin luna Mai, spre hazul nostru, căci din Aprilie începeam să umblăm desculţi. O distracţie la modă, ce se vindea la toate răscrucile, era jocul de-a „Tache sau Petrache." Două figuri din tablă pictată, unul reprezentând pe Petre Carp şi altul pe Tache Ionescu, cei doi corifei antagonişti politici ai timpului, deşi tăiate de măsură identică, produceau prin felul desemnului o iluzie optică, dându-ţi impresia că acel aşezat în dreapta este mai mare. Adevărul este că amândoi au fost la fel de mari.

Vânzători ambulanţi de covrigi

Cumpăram pâinea cu bănuţi de aramă. Jimbla costa patru parale, franzela cinci, pâinea românească trei. Cornurile cu chimăn costau ca şi covrigii cu susan, două pentru cinci parale. Ne băteam, care dintre fraţi să ne ducem la brutărie, fiindcă mâncam pe furiş la întoarcere dovleac copt şi seminţe, interzise acasă, unde ne aşteptau profesoara de franceză sau maestrul de vioară. Când veneam cu pâinea, mai înainte de a o tăia, bunica îi făcea semnul crucii cu cuţitul. Ne spunea că pâinea e Trupul Domnului. Avea grijă ca fărâmiturile să nu se risipească, întocmai ca pentru anaforă. Apoi începea păruiala între cei patru copii, care să ia coltucul. Intervenea babacul mâncându-l el, spre a salva justiţia.

Tramvaiul cu cai trecea pe Dorobanţi, apucând-o pe Dionisie (strada Dionisie Lupu- n.n.) spre a ieşi în strada Colţei către Sfântul Gheorghe. Se oprea la simplul semn al cetăţeanului. Cocoanele îl opreau cu umbreluţa de soare. Bieţii cai abia porniţi, trebuiau să frâneze doar după câţiva paşi spre a se opinti din nou. Nu mai vorbesc de pantele depe străzile Luterană, Câmpineanu, Brezoianu, dela Teatrul Naţional şi Socec, unde se înhămau cai înaintaşi, în timp ce cetăţenii coborîţi depe scările tramvaiului împingeau din răsputeri vagonul în chiuiturile şi pocnetele de bici ale vizitiului. Când a apărut primul vagon electric Cotroceni-Obor pe bulevardele Pache, Academiei, Elisabeta, a fost revoltă generală. Lumea conservatoare îl privea

cuneîncredere. Prefera tramcarele lui Toma Blându ce-ţi întorceau maţele pe dos de zdruncinătură, neavând cauciucuri.

Caii societăţii de tramvaie erau cei mai bine întreţinuţi, graşi ca nişte pepeni. Grajdurile îşi aveau sediul pe Aleea Blank (*strada Louis Blank-n.n.),* cam în spatele Palatului Sturza, fostul minister de Externe (*pe locul actualului depou de tramvaie Victoriei- n.n.*). Ne duceam şi noi când vizitiii ieşeau cu caii să-i scalde la gârlă, în lacul Floreasca. Îi călăream în apă, dezbrăcaţi la piele. Aşa se făcea baie la mahala. Cei mai decenţi bărbaţi rămâneau în izmene lungi legate pe gleznă cu şiret, iar suratele intrau în apă cu cămaşa de noapte. Odată, în lipsa cailor am încălecat nişte berbeci. Ne-am înapoiat acasă plini de râie şi căpuşe.

Cerşetorii, moştenire orientală ca şi mila, abundau pe la colţuri. În Bucureşti nimeni nu murea de foame chiar dacă nu muncea. Îmi amintesc de câţiva cerşetori cu posturi fixe: Ciungu, Didina Nebuna, Ghiţă Porcu, Moş Gheorghe Călugăru. Ne trimitea mama să le ducem de mâncare cu sufertaşul. Era unică generozitatea românească, adevărat capital, cu mult mai mare decât petrolul sau agricultura. Oricine întindea mâna primea o măruntă răsplată, o para, două, cinci, ori cel puţin un codru de pâine, dacă nu o mâncare scăzută. Îmi amintesc şi de primul cerşetor motorizat, imitat apoi de alţi confraţi. Olog de ambele picioare, îşi pusese sub şezut o scândurică de lemn aşezată pe o patină cu rotile.Înainta sprijinindu-se în palme, cântând o melodie în versuri:

„Cişparale la ologu care naşte'n zile grele
de nevoi şi grea durere,
tânăr fără de picere."

Când îl imitară al doilea şi al treilea, îl vedeai seara ducându-se spre casă cu viteză neobişnuită, făcând întreceri pe proaspătul asfalt, care începuse săînlocuiască prin centru piatra rotundă de gârlă.

Era atâta pace şi atâta linişte în suflete, încât proiectele se făceau pe ani înainte. Ne despărţeam vara de copiii prieteni, fie la Constanţa sau la Sinaia, dându-ne întâlnire pentru anul viitor în acelaşi loc şi în aceeasi zi. Totul se împlinea ca un soroc, nu exista neprevăzut.

Când am mers prima oară la Constanţa în 1909, locuiam pe strada Mircea cel Bătrân în casa unor evrei, Ciprut. Ca să intrăm în mare îmbrăcam costume de lână lungi, negre. Surorile mele se îmbrăcau mai abitir decât pe uscat, cu costume confecţionate din pânză de in, cu pantalonaşi peste genunchi, cu volănaşe multe şi gulere de marinar. În cap purtau nişte bonete în formă de oală creată. Intram zece minute în apă, apoi stăteam pe plajă la umbră, mâncând brânzoaice şi corăbioare. Făceam baia la plaja Duduia; cu mult mai târziu s'au deschis Mamaia şi Tataia. Cu sistemele de terapie depe atunci ne înapoiam la Bucureşti mai albi decât plecasem. Se spunea căsoarele face rău. Iar pe vremuri, cu cât erai mai alb şi palid, cu atât erai mai interesant. Era la modă tuberculoza, poeţii cântau doar pielea albă. Azi s'a întors lumea pe dos.

Plaja Mamaia în jurul anului 1910

Zece Mai nu reprezenta o simplă dată a calendarului. Devenise un fel de substantiv propriu cu simbol naţional.

- Te duci la zece-mai, madam Otincilescu?

- Da de unde, soro! Închipuieşte-ţi că tâmpita de croitoreasă nu mi-a terminat rochia.

- De zece-mai îmi arde? Ieri mi-a venit cu toba dela precepţie, arde-i-ar focu să-i arză!

În fond pentru mulţime Zece Mai însemna paradă, defilare. Pentru a privi din tribună splendida desfăşurare a armatei, a acelei armate care în toate timpurile şi pe toate fronturile s'a bătut cu legendară vitejie, cocoanele îşi preparau cu luni înainte toaletele. Era totodată cea mai vestită reuniune mondenă, egalată, în mică măsură de ziua Derbyului la hipodromul Băneasa, sau de bătaia anuală cu flori ce se desfăşura pe şoseaua Kiseleff. Fără a fi un popor de cuceritori ori naţie dominantă toţi iubeam oştirea cu respectul datorat celei mai de seamă instituţii a ţării.

Şi azi mă trec fiorii când îmi vin în minte notele marşului intonat de fanfară, impecabila defilare a glorioşilor ostaşi în frunte cu comandantul Corpului doi de armată, urmat de veteranii dela 1877 cu drapelele zdrenţuite de gloanţe din Războiul Independenţei, de şcolile militare, de infanteria, regina bătăliei, de artileria, cavaleria, sanitarii. Aviaţie nu exista, nici care blindate. Dar cu tunurile trase de căluţi şi cu trupe pedestre sau călăreţe, s'au înscris pagini de glorie şi sacrificiu, ce nu pot fi egalate de toate bombele atomice asvârlite dela mari înălţimi sau sute de kilometri, ca orice lovitură dată prin surprindere. Războiul se făcea faţă în faţă. Eroismul frontului de luptă a murit odată cu dispariţia armelor albe şi a flintei.

Retrăiesc scena celei dintâi plimbări cu automobilul. Venise inginerul Capşa în vizită la tatăl meu. Avea un mic vehicol cu trei roţi, marca Phenomen. Ne-am îmbarcat cu respect şi admiraţie, închinându-ne în gând ca la vremuri de mare primejdie şi gonind cu peste douăzeci de kilometri pe oră, am ajuns până la lăptăria „Flora" pe şoseaua Kiseleff. Acolo motorul a tuşit de câteva ori, apoi s'a poticnit. În zadar toate încercările de a-l face să se urnească! Am plătit voluptatea primei plimbări motorizate împingând două ore maşina în surâsul trecătorilor, până la un atelier de reparat biciclete al unui polonez Piatkovsky, aproape de spitalul de copii. Printre cele cinci sau şase automobile depe atunci, două erau ale Casei regale unul al prinţului Valentin Bibescu purtând numărul zero, fiindcă el adusese primul automobil în ţară. Mai aveau automobile Burilionu, mai târziu guvernator al Băncii Naţionale, şi tatăl unui prieten al meu, Deli Ionescu, bancher şi proprietar de mine de aur, locuind în piaţa Romană, alături de casa pictorului Pătraşcu, peste drum de casele familiei Pela, dr. Andronescu şi Eracle Nicoleanu, bunul general şi prefect de poliţie de după primul război mondial.

Cel mai mare italian nu a fost pentru noi Dante, Petrarca sau Leonardo da Vinci, ci Sidoli, Cesare Sidoli, proprietarul circului de pe cheiul Dâmboviţei, pe strada Poliţiei, alături de hotelele rău famate Brutus şi Modern. Sidoli venea regulat cu trupa sa în preajma Crăciunului. Luni în şir trăiam sub presiunea aşteptării „Circului Regal Român". Alt faimos italian era Pietro Fantini, negustor de cuţite, brice şi foarfeci pe Calea Victoriei în faţa Ateneului Român, lângă hotelul Splendid. Alături de el îşi avea magazinul de optică francezul Menu, urmat de librăria „La Peniţa de Aur" şi de restaurantul Curcă. O altă celebritate italiană a fost dalmatinul Tripcovici, unde aristocraţii capitalei găseau cele mai fine aperitive şi gustări de

picioare de broască. Mahalagiii scuipau cu scârbă, botezându-i pe bravii italieni fie macaronari, fie broscari.

Odată pe lună ne duceau şi pe noi părinţii la ,,Carul cu bere" în dosul Poştei Centrale. Localul fraţilor Mircea, cu arhitectura de templu gotic, servea o delicioasă ,,salată de boeaf" şi crenvursti cu hrean, însoţiţi bine înţeles de obligatoarea bere Monopol Bragadiru. Babacii ne dădeau să gustăm din halba sau ţapul lor, ca să nu ne cherchelim. Dacă sorbeam mai adânc, ne plezneau peste ceafă, de ne sărea berea înapoi în halbă. Petrecerile se făceau mai mult în familie. Berăria şi cafeneaua de centru, sau cofetăriile de tipul Riegler, Capşa, Nestor erau local de întâlnire al lumii selecte si al ,,damelor" de prestigiu. Viaţa se scurgea mai mult în casă, cu rare ieşiri la iarbă verde, la restaurante cu grădină, ori cu trăsura la Şosea, ori din când în când la spectacole teatrale autohtone sau franceze.

Cinematografele nu îşi făcuseră încă apariţia, iar gramofonul cu pâlnie începea să se introducă foarte timid, ca marea senzaţie a epocei. Cât despre teatre, nu existau decât Naţionalul, Eforia, unde descălecau şi turneele italiene de operă, apoi teatrul Modern şi Liric, unde juca trupa permanentă de operetă a lui Grigoriu. Vara se juca la grădinile Otetelişanu, Raşca, Ambasador şi Blanduzia. Aveam patru ani când i-am văzut la Naţional pe Liciu şi Belcot. A rămas anecdotică întâmplarea cu negustorul de pe Bărăţie, care instalat cu consoarta la stal, a strănutat din toţi plămânii în timpul spectacolului cu „Viforul" de Delavrancea.

Bufetul de la Sosea, azi Restaurantul Doina

- Noroc nea Ghiţă! i-a strigat dela galerie Niţă, băiatul de prăvălie.

- Mersi Niţă, mersi! replica cu voce de tunet nea Ghiţă. A fost un hohot de râs în sală că nu s'a mai putut juca pentru câteva clipe.

În Cişmigiu la ,,Montecarlo", în Parcul Carol şi la ”Bufetul” dela Şosea cânta în fiece seară şi Duminica dimineaţa muzica militară. Îndrăgostiţii, ostaşi în permisie, lucrătoare, slujnice şi şcolari, ascultau transfiguraţi, ţinându-se cârlig de deget şi trăgând cu ochiul la caleştile muscăleşti ce plimbau boierimea între ,,rondul întâi" şi ,,rondul al treilea". Se bea în general bere, lapte bătut şi kefir Lukianoff. Acesta era un fel de iaurt cu sifon, dar atât de gazos, că te pişca pe nas. Îl voi pomeni toată viaţa, fiindcă odată am destupat la ,,Bufet" o sticlă după ce o bătusem bine. A stropit tot ce era în jur pe o rază de câţiva metri, adevărată bombă atomică pentru vremea aceea.

M'am înapoiat acasă plin de cucuie, aplicate de cavalerii şi domnişoarele cărora le feştelisem hainele. Biata bunică apăsa cu lama cuţitului ca să nu se mai umfle, fiindcă tată-meu, dacă veneam cotonogit din oraş, mă mai cârpea şi el odată.

Nu ştiu cât de mare va fi fost dimensiunea creştinească a Paştilor, dar pentru noi era raiul pe pământ. Mergeam la toate deniile la biserica Visarion ca să ne întâlnim cu prietenii, haimanale ca şi noi. Apăruseră de câtva timp „nasturii automaţi" prezentaţi de negustorii ambulanţi cu sloganul „*Nu mai trebue ac, nici aţă, nici nevastă*". Un simplu nasture metalic făcut din două părţi, care suprapuse şi presate cu degetele nu

se mai puteau desface, decât tăind stofa. Cu asemenea nasturi prindeam rochiile babelor una de alta, în timp ce îngenunchiate şi prosternate băteau mătănii cu fruntea la pământ. Când dau să se scoale, se vedeau legate:

- Dare-ar boala în voi, măiculiţă! Doamne iartă-mă că-s în sfânta biserică. Uite ce-i învaţă la şcoală puturoşii de profesori!

Bieţii institutori, domnul sau doamna, nu aveau nici în clin, nici în mânecă cu nasturii automaţi. Relele nu se învăţau la şcoală, ci pe maidan.

De Crăcium mergeam cu colinda, mai târziu cu corul. În afară de ”Bună dimineaţa la Mos Ajun”, cântecele obligatorii din repertoriu erau ”Trei păstori se întâlniră”, ”A ruginit frunza în vii” şi ”Frumosul Petru avea chitară”. Nu era casă unde să nu ne răsplătească cu câte ceva, fie nuci şi covrigi, bani, sau chiar lei şi băncuţe. Ceea ce nu ne împiedica drept mulţumire, săşterpelim cutiile de scrisori, soneria sau preşul dela uşă.

Cea mai crâncenă bătaie din viaţă am mâncat-o dela tata la un Crăciun, când am venit vesel acasă după o noapte de colindă, cu câteva sonerii, cutii de scrisori şi două preşuri. Pe unul dintre ele din sârmă împletită, scria cu bile albe ,,Bine Aţi Venit". Mai bine n'aş mai fi venit!

Foişorul de Foc văzut de la intersecţia străzilor Pache şi Traian

Când aştern pe hârtie aceste nimicuri, mi se împăienjenesc ochii de lacrimi. Bucureştii copilăriei mele au fost mărunţi, cu uliţe prăfuite şi prost pavate, deoarece vremelnicii stăpânitori nu ne dăduseră răgaz de a propăşi. Cea mai înaltă clădire era a Foişorului de Foc. Afară de câteva impunătoare palate domneşti sau instituţii publice construite din îndemnul regelui, mai tot restul clădirilor erau scunde, înconjurate de parcuri sau grădini imense. În largă măsură capitala ţării avea înfăţişarea unui fermecător târg oriental, legat însă de Apus prin rafinament şi cultură. Au trecut aproape şaptezeci de ani de la aceste aduceri aminte, în care timp am străbătut lumea în lung şi lat.Dar nicăeri nu am întâlnit mai mult discernământ, mai multă omenie şi farmec decât în România de atunci. Pentru omul bătrân, suvenirul este doar un prilej de melancolică întoarcere în urmă. Dar pentru exilat amintirea este o rană deschisă ce doare şi sângerează. Mai cu seamă că pe uliţele copilăriei mele răsună azi ecoul imnurilor marxiste, ca un vaiet de cucuvea”.

Nello Manzatti
a consemnat pentru voi, Aurelian Ene

Calea către noi înşine

”Cogito, ergo sum”

Descartes

Gândesc, deci exist…

Gândesc, deci exist… (celebra teză care exprima, în formă concentrată, caracterul antidogmatic şi raţionalist al filosofiei carteziene, proclamând totodată drept adevăr indubitabil – dovadă a existenţei – gândirea) subliniază faptul că esența omului este dată de capacitatea sa de a raționa.

Există oare doar ceea ce vedem, ce este palpabil? Sau realitatea care ne înconjoară e formată şi din elemente la fel de reale şi de existente ca obiectele fizice? Natura lor este invizibilă pentru ochiul omenesc. Să luăm, spre exemplu, ideile. Ideile se formează la nivelul creierului. Ele iau naştere în momentul în care omul începe să aibă preocupări şi întrebări cu privire la sine şi raportul său cu lumea. Scopul nostru este de a pune în practică aceste idei, de a le înfăptui. Faptele, obiectele, lucrurile ce ţin de material, sunt epuizate şi epuizabile. Ideile nu cunosc limitare, decât dacă omul îngăduie acest lucru. Gândirea este singura care nu se opreşte. Așa că continuați, oameni buni, să gândiți, să va spuneți părerile și lăsați în urmă tot ceea ce vă limitează, încercand să ieșiți din banal, perfecționându-va toate capacitățile.

Suntem suma gândurilor noastre. Nu vedem lucrurile aşa cum sunt ele, ci aşa cum suntem noi. Ani de zile, am crezut că faptele, nu gândurile sunt cele mai adevărate cărţi de vizită, dar totul începe mereu cu un gând.Gândul este cel de la care pleacă tot ceea ce urmează şi mereu judecăm şi ne judecăm analizând rezultatul acţiunilor noastre sau ale celorlalţi, fără să ţinem cont de gândul primordial. Gândurile creează realitatea. Ceea ce gândim şi simţim devine oglinda perfectă a devenirii noastre.

Astfel, gândul este esenţa noastră cea mai originară. Dacă vom afla care este legătura dintre gând şi Cosmos, Univers, vom şti care este legătura dintre esenţa noastră cea mai originară şi Cosmos. Putem spera să ajungem la un punct de vedere cu adevărat rodnic, dacă vom căuta să înţelegem care e legătura omului cu Cosmosul, studiind gândul.

Sper ca această lectură să vă facă să fiți mai deschiși, mai îndrăzneți și astfel să vă puteți depăși toate limitele care, cândva, erau imposibil de atins.

Şi nu uitaţi că tot ceea ce trăim azi reprezintă rezultatul gândurilor de ieri, iar ceea ce vom trăi mâine este chintesenţa gândurilor de azi!

P.S. „Dacă nu ne e rușine să o gândim, n-ar trebui să ne fie rușine să o spunem.” — Cicero

Nanciu Maria- Georgiana

Sing the blues

Muzica blues a anilor treizeci este definită prin sintagma „blues rural”, formă primară a folclorului afro-americanilor care a avut un rol însemnat și la nașterea genului jazz. Influențele mai apropiate de publicul larg țin însă de cealaltă latură a genului, numită „blues urban”; dezvoltarea acestor două expresii a muzicii blues având loc o dată cu înflorirea metropolelor americane. Blues-ul urban se folosește de tehnologiile apărute nu cu mult timp în urmă, de captare a sunetului și amplificare prin electromagnetism. În anii 1940, blues-ul importat de lumea jazz-ului cunoaște o importantă evoluție, anume apariția blues-ului minor, ale cărui acorduri de bază se formau pe baza unei game minore naturale și nu a uneia majore. Modul de blues nu a fost părăsit de lumea muzicii rock nici până astăzi, fiind un excelent instrument de improvizație atât pentru chitaristul de jazz, cât și pentru cel de rock.

Pianistul Mircea Tiberian explică stabilitatea atât de mare a acestui mod prin simetria construirii sale (din două structuri de cvartă perfectă identice). Muzica de blues s-a dezvoltat de-a lungul secolului XX pe trei căi: filiera proprie (a muzicienilor care s-au păstrat în stilistica anilor '40-'50 și au importat puține elemente din alte genuri), cea a jazzului și cea a muzicii rock. Artificiile specifice blues-ului au sprijinit mult dezvoltarea jazzului la începuturile sale, oferind material valoros pentru stilurile boogie-woogie (la pian) și swing (în general).

După părerea mea, bluesul nu poate fi cântat de toată lumea deoarece nu mulţi au răbdarea să simtă linia melodică, să simtă ritmul, pentru un timp chiar să se dizolve în frumuseţea sunetelor îmbinate perfect. În blues, în general, poţi să te joci cu vocea, sau chiar cu instrumentele, iar atunci micile detalii devin esenţă.

Etta James

Pentru mine**, Etta James** a fost şi va rămâne un model, fiind o cântăreaţă de blues cu totul specială. Melodiile pe care aceasta le cântă te trec într-un mod rapid dar neobservat printr-o serie de emoţii contradictorii care te ameţesc total şi, în acelaşi timp te trezesc la realitate.

„I’d rather go blind” este una dintre cele mai cunoscute piese ale acesteia care transmite câte o stare la fiecare frază şi îşi schimbă foarte repede şi nevăzut registrul de la un vers la altul, piesa întizându-se pe o mare parte din ambitus. Specifică bluesului este măsura de 6/8 care bineînţeles este prezentă şi în această piesă.

Pentru mine, muzica blues este o modalitate foarte bună de relaxare, indiferent în ce poziţie mă aflu, cea de cântăreaţâ sau pur şi simplu de ascultătoare, oricum ar fi, odată ce ai înţeles şi ţi-ai însuşit nişte caracteristici despre acest stil muzical, te poţi bucura de el în întreaga măsură şi poţi fi un adevarat „bluesman”.

Diana Stoica

priveşte cerul...

”Priveşte cerul”este o idee,iar în spatele ei nu se află doar un om. Acolo stă mai ales efectul pe care şi-a propus să-l producă asupra celor care se confruntă cu mesajul său.

Prea mulţi dintre noi merg cu capul plecat spre telefonul devenit o extensie mâinii noastre, preocupaţi de ceva, cu gândurile printr-o lume care i-a cotropit, fără să-i privească pe cei din jur, să vadă vitrine şi clădiri şi mai niciodată cerul …

De ce ar face-o? Doar pentru asta e buletinul meteo!? Nu? De ce ar fi important să priveşti cerul?

Ce efect ar avea privirea aruncată către cer asupra mea? Un cer noros ar putea să mă deprime! Îl voi privi doar dacă este senin! Aşa măcar aş putea să fiu sigură căîmi trimite un mesaj optimist, luminos!

Nu cumva mesajul **”Priveşte cerul”** ascunde un înţeles pe care nu l-am sesizat? Am găsit asta şi, deodată, m-a pus pe gânduri.

”PRIVESŞTE CĂTRE CER. NU VEI VEDEA NICIODATĂ CURCUBEUL DACĂ VEI PRIVI DOAR ÎN JOS!” a scris odată Charlie Chaplin.

Frumuseţea cerului însorit este asemenea unei zile bune din viaţa unui om. Căldura soarelui parcă ne mângâie faţa şi, ajung până în suflet, pe care ni-l încălzesc la flacăra speranţei.

Cerului nopţii îi aparţin stelele şi Luna. Oare le-aţi văzut vreodată cu adevărat; macăr odată să le vedem fără să fim orbiţi de luminile înşelătoare ale oraşului! Veţi vedea o măreţie cum nu aţi putut vreodatăsă văînchipuiţi. Dacă acolo SUS este atâta frumuseţe, cine le pricepe frumuseţea nu este cumva aici, JOS, la fel de frumos? Avem atâta frumuseţe în noi cât nu are întregul Univers, ba chiar şi mai mult, pentru că doar NOI vorbim, simţim şi trăim frumuseţea cea de SUS şi, mai ales, putem să ne bucurăm de frumuseţea lui şi de cea din noi.

Universul, norii şi Soarele, stele şi Luna nu ar şti cât sunt de frumoase, dacă nu am fi noi, să le spunem că sunt cu adevărat frumoase.

Când cerul se întunecă, se adună norii şi încep să cadă picături de ploaie, ne întristăm. De ce?

Pentru că ne udăm pantofii şi am uitat să ne luam umbrela? Pentru că sunt băltoace pe trotuar? Pentru că asociem picăturile ploii cu lacrimile noastre, cu momentele noastre de tristeţe sau cu cele în care viaţa ne-a pus la grea încercare. Aşa e? Gândiţi şi voi la fel ca mine?

De ce plouă? Pentru că apa, după o vreme să ajungă, neapărat încet, blând în sufletul nostruşi să dea apă vie speranţei! Ca să avem puterea de a ne ridica lepădând ce e rău, să ne înălţăm iar spre luminăşi căldură.

Să mulţumim cerului de deasupra noastră pentru generozitatea lui şi să ne aducem aminte că am fost prea chibzuiţi în dăruirile noastre. Să-i admirăm frmuseţea pentru ca să descoperim frumuseţea din noi. Soarele ne încălzeşte penoi toţi, fără deosebire, dar noi câtă căldură am arătat celor din jurul nostru?

Lumină, căldură, frumuseţe, generozitate, speranţă, şi, poate că mai sunt şi altele, o să-mi spuneţi voi, sunt părţi din miracolul numit IUBIRE.

”Dacă iubire nu e, nimic nu e!” ştiţi voi cine a scris. Eu sunt de acord cu el. Dar voi?

Antonia Paraschiv

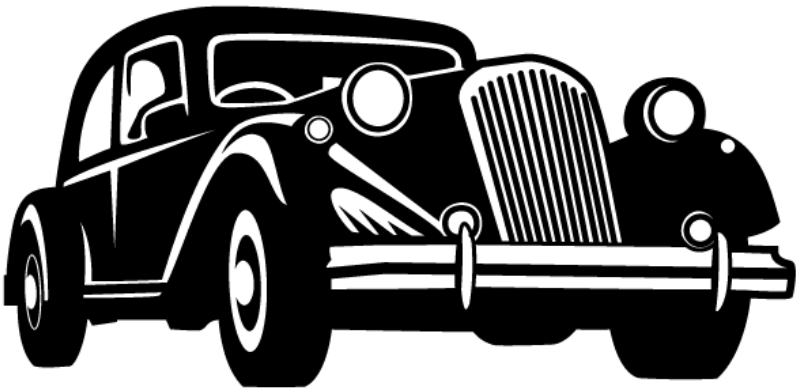

”Neue Klasse”

BMW, acronimul pentru *Bayerische Motoren Werke AG* (în traducere în română *Uzina Bavareză de Motoare SA*), este a unui producător german de automobile, motociclete şi motoare.

Sloganul german original al firmei este „*Freude am Fahren*”, ceea ce se traduce liber prin: *Plăcere la condus*. Sigla alb-albastră folosită până în prezent, utilizează aceleași culori ca ale steagului Bavariei, sugerând simultan o elice albă care se rotește având ca fundal un albastru similar cu cel al cerului. Originile cadranelor albe și albastre din sigla BMW nu au nimic de-a face cu o elice. În schimb au de-a face cu culorile naționale ale landului Bavaria, care este desigur inclus în numele companiei.

În 1913, Karl Rapp a înfiinţat un atelier pentru construcţia motoarelor de avion. În 1917, după demisia lui Rapp, inginerul Franz-Josef Popp a schimbat numele întreprinderii din Rapp Motoren Werke, în Bayerische Motoren Werke, adica BMW, adică fabrica de motoare din statul federal Bayern. În timpul celui de-al doilea război mondial fabricile firmei au fost aduse în ruine. Centrul de la Műnchen era complet distrus iar cele de la Eisenach-Dürrerhof, Wandlitz-Basdorf şi Zühlsdorferau în zona sovietică de ocupaţie. La aceste probleme s-au adaugat şi interdicţiile aliaţilor de a produce autovehicule, limitându-se la ustensile de bucătărie. Pe de altă parte, britanicii au dus în regat planurile complete ale modelului 327-compensaţii de război-şi pe însuşi inginerul şef al proiectului, Fritz Fiedler. Noua firmă britanică, BAC (Bristol Aeroplane Company), pune pe piaţă Bristol 400, adica modelul BMW327, în anul 1948.Dar englezii nu au băgat de seamă că Fiedler îi pune într-o situaţie dificilă, sesizată târziu, proiectând grila radiatorului cu bine-cunostul ”dublu rinichi”-care trimitea subtil la originalul german. Anii ’50 au fost marcaţi de competiţia care se ascuţea între producătorii germani de autovehicule şi britanicii de la Austin; inginerii de la BMW s-au orientat spre modele sport, aşa cum a fost în anul 1956 cu **modelul roadster 307, 250** ori **507**-dar cu preţuri care le depaşeau pe cele ale celor de Mercedes-Benz. Dar cele mai mari venituri veneau de la vânzarile de motociclete, singurele capabile să corespundăposibilităţilor financiare de atunci ale europenilor.

Modelul 307 la Frankfurt Motor Show

FIAT, RENAULT sau VW produceau modele familiale cu patru locuri la preţuri competitive. Începând din anul 1957 BMW a lansat **modelul 600**, maşină cu patru locuri şi dotari minimale; accesul insolit în maşină o deosebeşte fundamental de FIAT 600, în rest e ca o variantă germană a modelului italienilor de la FIAT. A urmat **Isetta,** un model de oraş, care nu face decât să ne convingă că erau în mare criză de politici
de anvergură, preluând, la propriu, strategia populară a italienilor care după 600 au venit repede pe piaţă cu Fiat 500, economic, manevrabil, dar mai ales ieftin, lansat cu mare succes de inginerii de la Mirafiori. Isetta a avut un succes neaşteptat la public. Cu aspectul de ou-"buble car", cu trei roţi, propulsată de un motor cu un singur cilindru(preluat de la un model de motocicletă) a devenit foarte populară şi datorită consumului de 3l./100km.. În 1959 BMW era în pragul dezastrului, fiind în discuţii de preluare cu cei de la FORD, AMC şi MAN.

BMW 700

În ultimul moment, în 1959, fac o mişcare care a dat unele speranţe pentru seria care urma să apară, **modelul 700**, o maşină familială cu certe alinieri în trendul acelor ani: motor cu doi cilindri în boxer, de mic litraj(697cc), plasat în spate, răcit cu aer, în variantele sedan şi coupe şi stilizat de Giovanni Michelotti. În timpul acesta se pregătea marea schimbare, Neue Klasse/ New Class.

"Neue Klasse"

BMW Neue Klasse a fost o serie de modele sedan şi coupe, dotate cu motoare de1.5–2,0 cc, care au lipsit din portofoliul BMW încă din timpul celui de-al doilea război mondial, variante pe care constructorul german le va produce între anii 1962 şi 1977. Modelele din această clasă au asigurat solventa BMW după criza financiară a companiei din anii 1950. În anul 1960, a început proiectul "Neue Klasse". Sub conducerea lui Fritz Fiedler(inginerul de la BAC, responsabil de modelul Bristol 400 - ex BMW 327), proiectul l-a avut pe Eberhard Wolff- responsabil de proiectarea caroseriei, pe Wilhelm Hofmeister- însarcinat cu proiectul de design al caroseriei şi interiorului iar Alex von Falkenhausen pentru proiectarea motorului. Această echipă avea în vedere să producă o maşină nouă cu un motor nou, ruptă de trecut, pe care BMW nu a mai avut-o încă din 1933 - modelul 303.Prototipul noului model a fost prezentat publicului şi specialiştilor în Septembrie 1961, la Frankfurt Motor Show – ca **BMW 1500**, un sedan cu patru uşi, alături **BMW 3200 CS**, ultimul model BMW cu motor OHV V8.

BMW 1500

BMW 1500

Un model în bună masură convenţional în trei volume, cu o structură monococă, cu suspensie rigidă MacPherson pe puntea faţă, care avea a să devină soluţia de viitor pentru modelele Neue Klasse. Mai puţin convenţională era suspensia pe puntea spate, soluţionata prin arcuri elicoidale şi semi-axe rigide care susţineau şi caseta diferenţialului. Toate modelele din New Class au avut frâne pe disc pe puntea faţă. Von Falkenhausen a proiectat motorul M10 cu arbore cu came în cap, poziţionat la peste 30 de grade faţă de verticală, cu scopul de a permite curbura capotei motorului, contribuţie la estetica maşinii.Beneficiarii au lăudat vizibilitatea foarte bună a postului de conducere, dar se reproşa că era necesară aplecarea spre înainte a

conducătorului pentru a introduce levierul schimbătorului de viteze în treapta I-îi şi a III –a. Compartimentul de bagaje cu o înălţime de 40 cm. a fost de asemenea apreciat de cumpărători.

1500 accelera la 100 km/h în aproximativ 15 secunde.Performanţă care, la acea vreme, era considerată foarte bună pentru puterea motorului (1.499 cc.) care trebuia să fie turat puternic pentru atinge această performaţă. Cu toate acestea, M10 mergea fără trepidaţii la peste 6.000 rpm.. Problemele semnalate la suspensia spate, la osia punţii spate şi la cutia de viteze vor fi rezolvate la versiunile ulterioare ale clasei.

Modelul avea bara de protecţie nichelată cu bumpere din cauciuc negre; de asemenea, grila radiatorului este nichelată si are are celebrul ”double kidney”, faruri rotunde în monturi nichelate. Lămpile de direcţie sunt plasate în capătul din faţă al aripii, ca o terminaţie de săgeată stilizată a baghetei nichelate longitudinale, care se extinde pe intreaga caroserie, cu o valoare estetica semnificativă. În spate, luminile sunt montate în corpuri rotunde cu suporţi metalici nichelaţi; sigla BMW apăsată deschide capota portbagajului. Interiorul este convenţional, cu fotolii din vinilin, bancheta din spate este confortabilă pentru trei pasageri.

1500 a fost înlocuit în 1964 de versiunea **1600**, dar a rămas în ofertă pe acele pieţe unde motoarele de peste 1500 cc. erau taxate mai mult şi a fost produsă până în anul 1971. În afară de motorul cu cilindree mai mare-1573 cc., versiunea 1600 nu diferă prea mult de cea anterioară. Se păstrează elementele stilistice cunoscute şi austeritatea dotărilor: modelele nu aveau radio la bord, geamurile erau acţionate manual, cu o menţiune specială pentru coupe care are un sistem cu clemă la geamurile din dreptul pasagerilor din spate care ventila suficient habitaclul fără să producă curenţi de aer deranjanţi. Inutil să precizez că nu era nici vorbă de aer condiţionat; pentru şofer, geamul triunghiular cu aripioară era eficient în deflectarea curentului de aer.

BMW 1600 in interior

Bordul oferea vitezometru în centru şi ceas în dreapta sa; blocul stâng era compus din lămpile clasice ”Baterie” şi ”Nivelul uleiului în carter”, indicator pentru nivelul combustibilului în lateral stânga şi temperatura uleiului în partea dreaptă; lămpile indicatoare ale schimbării de direcţie. Pe bord erau montate reglajele aer cald-rece şi direcţiile de ejectare, către parbriz sau în interior. În funcţie de opţiuni se ofereau şi alte dotări, dar nimic spectaculos.

BMW 2002

Constructorii au continuat cu modelele New Class din anii ’60, care erau mai scumpe, prevăzute cu 4 uşi şi un interior de lux, atâta lux cât puteau suporta financiar europenii. La cererea consumatorilor pentru o maşină mai ieftină şi mai sportivă, BMW a venit cu seria ‘02, care reprezintă platforma pe care în viitor se va construi renumitul 2002.

Primul model, **1602**, era un sport coupe, care era pus în mişcare de un motor în 4 cilindri de numai 1.6 litri. Interiorul, tratat încă o dată minimalist, dar bine construit, iar trecutul BMW ca şi constructor de avioane încă se resimte la designul interior al seriei ’02. Maşina a ajuns renumită în mai multe reviste dedicate ca fiind rapidă şi manevrabilă datorită greutăţii reduse şi a calităţii cu care era construită. Maşina a reuşit să

atingă aşteptările clienţilor deşi încă existau loc de înbunătăţiri.

Preţul maşinii era de $2,600($18.000)- valoare actualizată în zilele noastre), un preţ decent pentru entuziaştii auto din anii respectivi. Dar aceştia au vrut mai multă performanţă, iar BMW a urmat dorinţa, reuşind să scoată 105 CP dintr-un motor de 1600 cmc. Aceasta variantă nu a fost însă distribuită şi în America, iar Maximilian Hoffman, care era pe atunci principalul importator BMW, a fost nevoit să ceară un model mai performant, pe care să îl poată vinde în SUA.

BMW 2000

Spre norocul lui, Alex von Falkenhausen, inginerul care a conceput motorul de pe modelul 1602 şi Helmut Bönsch, care era Directorul pentru Planificarea Produsului, îşi schimbaseră motoarele normale ale 1602-ului cu unul de 2 litri. Astfel, în anul 1968, a luat naştere **BMW 2002**.Mai târziu, în anul 1969 am văzut lansarea lui 2002Tii (Touring International Injected) cu injecţie mecanică, care a pus bazele lui **2002 Turbo** cu turbina KKK - prima maşină cu turbină în producţie, după ce americanii au renunţat la conceptul turbo-car la începutul anilor `60. Versiunea a dat naştere modelului cu caroserie Karmann- 2000C/CS E9 – posibil, încă unul dintre cele mai frumoase modele coupe din toate timpurile.

Două modele au fost construite, o varianta cu 100 cai putere, şi alta cu 120 cai putere. În ’71, cei de la BMW au construit motoarele pe baza de injecţie, renunţând la carburatoare, adaugând încă 10 cai putere modelului.

În 1973, la salonul auto de la Frankfurt, a fost lansat 2002 Turbo , dezvoltând 170 CP la 5.800 rpm, cu 240 N·m de cuplu din acelaşi motor prin adăugarea unei turbine. BMW 2002 a fost de asemenea restilizată şi reconcepută de Alpina, brandul de lux al BMW, devenind cu atât mai rară.

Maşina a fost un ”cult-classic” deoarece pentru foarte mulţi oameni a reprezentat un prim moment de fericire în compania unei maşini cu suflet. A urmat o serie de victorii în raliuri şi în alte campionate motorsport.

A inspirat generaţiile următoare de maşini, dar şi de oameni, fiind baza renumitei serii 3, care a devenit la rândul ei un simbol pentru performanţă şi tuning.

Vă salutăm iubitori de maşini!

Tudor Istrate şi Radu James. Îndrumător, Aurelian Ene

NOTE:

Garnier, Peter, ed "*Buying Secondhand: BMW 1800 and 2000*". Autocar. Vol. 141, 23 November 1974
Norbye, Jan P.,*BMW - Bavaria's Driving Machines*. Skokie, IL: Publications International, 1984
Ostmann, Bernd, ed.,"Vor 40 Jahren: Bayern Vier". Auto, Motor und Sport. Vol. 2003, 8 January 2003
Terry Shea,*The Little BMW That Could - BMW 700 LS,* from Hemmings Sports & Exotic Car, https://www.hemmings.com/magazine, November, 2013

REŢETE DIN SERTARUL BUNICII

ALIVENCI MOLDOVENEŞTI

O reţetă ţărănească autentică, un aperitiv gustos şi extrem de uşor de făcut. Li se spune şi PLĂCINTA CIOBANULUI, deoarece conţine ingredientele de bază din hrana tradiţională a poporului nostru mălaiul, brânza şi smântâna.

INGREDIENTELE:

- ✓ **250 g. mălai**
- ✓ **1 l. lapte**
- ✓ **4 ouă mari**
- ✓ **550 g. brânză de vaci**
- ✓ **100 g. brânza de oaie**
- ✓ **70 g. unt**
- ✓ **1 liguriţă de sare**
- ✓

PREPARARE:

Laptele se pune la fiert cu un praf de sare, amestecând din când în când ca să nu se lipească. Atunci când dă în clocot, adăugaţi mălaiul cernut treptat, ca atunci când faceţi mămăliga. Amestecaţi ca să nu se facă cocoloaşe. După 10 minute daţi la o parte de pe foc şi lăsai la răcit.

Între timp preîncălziţi cuptorul. Pregătiţi din vreme două boluri în care veţi separa albuşurile de gălbenuşurile de ou. Într-un castron mai măricel amestecaţi brânza cu smântâna şi adaugaţi gălbenuşurile.

Urmează să bateţi albuşurile cu un vârf de linguriţa de sare până se întăresc.

Amestecaţi terciul de mămăligă cu crema de brânza. Încorporaţi albuşurile, cu mişcări ample. Turnaţi compoziţia şi nivelaţi-o. După gust de poate presăra pe deasupra caşcaval ras.

Daţi la cuptor pentru 35 – 40 de minute sau până când vedeţi că se rumeneşte apetisant la suprafaţă.

Serviţi calde, cu smântână cremoasă deasupra.

POFTA BUNĂ,
vă urează Cristina Piţigoi

Diana Sbângu

Diana Sbângu

Diana Matei

Râşnov (Rothenau).

Mădălina Drăguşin

Cu gândul la vacanţă.
Oana Claudia Ene

In Cheile Sohodolului

Cheile Bicazului

Visez un Crăciun alb. Oana Claudia Ene